

Holy Bible

Aionian Edition®

Luka
Arli Luke

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as "The Purple Bible"

Holy Bible Aionian Edition ©

Luka
Arli Luke

Creative Commons Attribution 4.0 International, 2018-2024

Source text: eBible.org

Source version: 8/30/2024

Source copyright: Creative Commons Attribution 4.0

Translator unknown, 2018

Formatted by Speedata Publisher 4.19.20 (Pro) on 9/2/2024

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Arli Romani at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* © is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aiōdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aiōdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

History

Arli Romani at AionianBible.org/History

- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEP Bible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 377 translations now available in 166 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Luka	11
------------	----

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

*O Isus phendá: "Dade, oprostín lenđe, adalese so na džanen so ćerena!"
Tegani o vojnici frinde barbuti hem ađahar delinde maškara pumende e Isusesere šeja.
Luka 23:34*

Luka

1 Cenimeja Teofile, but džene lelje te pisinen oto događaja save ule maškar amende. **2** On pisinde ađahar sar so vačerde amende okola kola taro anglunipe dikhle adala događaja hem kola inele sluge zako e Devlesoro lafi. **3** Ađahar hem me, palo adava so taro anglunipe šukar ispučljum sa adava, mangljum tuće sa palo redo te pisinav, **4** te šaj ove uverime dai čače sa adava so injan sikavdo. **5** Kad o Irod inele caro ani Judeja, nesavo manuš palo anav Zaharija inele svešteniko e izraelconengoro, oto redo e Avijasoro. E Zaharijasiri romni da inele oto pleme e Aronesoro. Lakoro anav inele Jelisaveta. **6** O Zaharija hem i Jelisaveta inele pravedna anglo Devel, adalese so živinde palo sa o naredbe hem o zakonja e Gospodesere. **7** Olen na ine čhave adalese so i Jelisaveta našti ine te ačhol khamni, a soduj džene već purandile. **8** Jekh dive kad e Zaharijasiri grupa oto sveštenici kandlja ano Hram, tegani hem o Zaharija čerela ine pli buti sar svešteniko anglo Devel. **9** Ov, palo adeti e sveštenikonengoro, barbuteja inele izabirime te đerdini ko Hram e Gospodesoro hem te kadini. **10** Sar o Zaharija kadini ine ano Hram, sa edobor narodo molini pe ine avri. **11** A ano Hram e Zaharijase mothovđa pe o anđeo e Gospodesoro, kova terdino ki desno strana oto oltari kotar kadinđa pe. **12** Kad o Zaharija dikhlja le, uznemirinđa pe hem but darandilo. **13** A o anđeo phenđa lese: "Ma dara, Zaharija! O Devel šunđa ti molitva. Ti romni i Jelisaveta ka bijani će čhave, i ka de le anav Jovan. **14** Ka ove but radosno zbog leste hem but džene ka radujinen pe so ov ka bijandol, **15** adalese so ka ovel baro manuš anglo Gospod. Nikad naka pijel mol hem ništa sostar šaj te mačol pe. Ka ovel pherdo e Svetone Duhoja pana pe dajaće ano vodi. **16** Bute Izraelconen ka irini anglo Gospod, anglo lengoro Devel. **17** Ka džal anglo Gospod sar glasniko ano duho hem ano zoralipe e prorokosoro e Ilijasoro. Ka mirini e daden lengere čhavencar hem okolen so na šunena ka irini nakori mudrost e pravednikonengiri. Te pripremini e narodo te oven spremna zako e Gospodesoro aviba." **18** I o Zaharija pučlja e anđeo: "Sar me te džanav da čače ka ovel adava so phendan? Me injum purano hem mli romni da beršali." **19** A o anđeo phenđa lese: "Me injum o Gavrilo, o anđeo kova terđola anglo Devel. Ov bičhalđa man te vačerav tuja hem te anav će akava šukar lafi. **20** I ače, ka ove laloro, naka šaj te vačere sa di o dive kad adava ka ovel, adalese so na verujinđan mle lafende save ka pherdoven ano pravo vreme." **21** Sar o anđeo vačeri ine e Zaharijaja, o narodo kova adžicerđa avri čudinđa pe so o

Zaharija edobor ačhilo ano Hram. **22** A kad o Zaharija iklilo, našti ine te vačeri olenar. Čerela ine nesar te mothoj lenđe vastencar, ali ačhilo laloro. O manuša halile da ole ine vizija ano Hram. **23** Kad pherdile o dive oti lesiri služba ano Hram, o Zaharija irinđa pe čhere. **24** Na nakhlo but, i lesiri romni i Jelisaveta ačhili khamni hem pandž masek na iklili avri taro čher. Phenđa: **25** "O Gospod čerđa te šaj ačovav khamni. Akana mothovđa maje pli milost hem cidinđa mli lađ anglo manuša." **26** Kad i Jelisaveta inele šofto masek khamni, o Devel bičhalđa ple anđeo e Gavrilo ki diz Nazaret ani regija Galileja. **27** Adari valjanda te legari o lafi e Marijaće koja pana inele čhaj. Oj inele mangli e muršese palo anav Josif, kova inele oto pleme e carosoro e Davidesoro. **28** Kad alo o anđeo, phenđa e Marijaće: "Radujin tut! O Gospodi but milostivno premala tute!" **29** A i Marija but uznemirinđa pe zbog e anđeosere lafija, i pučlja pe so šaj te znaćini adava pozdrav. **30** A o anđeo phenđa laće: "Ma dara, Marije! O Devel mothovđa će pli milost! **31** Ače, ka ačhove khamni hem ka bijane čhave, i ka de le anav Isus. **32** Ov ka ovel baro hem ka vićini pe Čhavo e Najbare Devlesoro. O Devel o Gospod ka del le o presto lesere pradadesoro e Davidesoro. **33** Ka carujini upro pleme e Jakovesoro zauvek; zako lesoro carstvo naka ovel kraj." (aiōn g165) **34** Tegani i Marija pučlja e anđeo: "Sar šaj te ovel adava kad me pana injum čhaj?" **35** A o anđeo phenđa laće: "O Sveto Duho ka huljel upra tute hem o zoralipe e Najbare Devlesoro ka učhari tut. Adalese adava čhavo, kole ka bijane, ka ovel sveto hem ka vićini pe Čhavo e Devlesoro. **36** Eče, ti bibi i Jelisaveta da, ko purane berša, ačhili khamni hem ka bijani murše. I oj, kolaće sare džande da našti te ačhol khamni, akanai šov masek khamni. **37** Adalese so o Devel sa šaj te čerel!" **38** Tegani i Marija phenđa: "Ače, sluškinja e Gospodesiri injum. Nek ovel maje palo to lafi." I o anđeo dželo olatar. **39** Adala dive i Marija spreminđa pe hem sidarđa ko bregalo krajo, ki jekh diz ani regija Judeja. **40** Kad resli adari, đerdinđa ko čher e Zaharijasoro hem pozdravinđa e Jelisaveta. **41** I kad i Jelisaveta šunđa e Marijakoro pozdrav, o čhavoro oti radost zorale mrdinđa olaće ano vodi, a oj pherdili e Svetone Duhoja. **42** I bare glasoja phenđa e Marijaće: "Najblagoslovime injan maškaro đuvlja hem blagoslovime o čhavoro kole akhareja ano vodi! **43** Akavai bari čast maje so tu, mle Gospodesiri daj, aljan kora mande. **44** Adalese so, kad šundum to pozdrav, o čhavoro oti radost zorale mrdinđa maje ano vodi. **45** Blago tuće so verujinđan da ka ovel adava so phenđa će o Gospod!" **46** Tegani i Marija phenđa: "Mlo vilo barjari e Gospode; **47** Mloi duho radosno ano Devel, ano mlo Spasitelj, **48** so ulo milostivno upri poniznost ple

sluškinjakiri. I ače, od akana sa o generacije ka phenen da injum blagoslovime đuvli, 49 adalese so bare šukaripa čerđa maje o Zorale Devel kasoro anav sveto! 50 Ovi milostivno e manušenđe tari generacija ki generacija kola darana olestar. 51 Ple zorale vasteja čerđa bare buća; rasfrinda e manušen kolai barikane ano pumare vile. 52 Peravđa e vladaren taro lengoro prestolje, a vazdinda e poniznonen. 53 Čaljarda e bokhalen šukaripnaja, a čučen muklja e barvalen. 54 Pomožinda e Izraelconende, ple slugende. Na bisterda te ovel milostivno 55 e Avraamese hem lesere potomkonende zauvek, sar so dinda plo lafi amare pradadende." (aiōn g165) 56 I Marija ačhili e Jelisavetaja di sar trin masek, i tegani irinda pe čhere. 57 A kad alo o vreme i Jelisaveta te bijani, bijanđa murše. 58 Kad lakiri familija hem lakere komšije šunde so o Gospod mothovđa laće bari milost, radujinde pe olaja. 59 A kad e čhavore inele ofto dive, koro Zaharija čedinde pe o manuša zako obreziba e čhavoresoro. I mangle te den le lesere dadesoro anav – Zaharija, 60 ali i Jelisaveta phenđa: "Na! Lesoro anav ka ovel Jovan!" 61 A on phende laće: "Niko te familijatar na vičini pe adahar." 62 I vastencar pučle e Zaharija savo anav mangela te del ple čhavore. 63 Tegani o Zaharija rodinda te den le jekh tikori phal zako pisiba hem pisinda: "Lesoro anavi Jovan." I sare začudinde pe. 64 I otojkhvar e Zaharijasoro muj phravdilo hem šaj ine palem te vačeri, i lelja te slavini e Devle. 65 I uklinda i dar sa lengere komšijen. Ko sa o bregalo krajo e Judejakoro vačerđa pe adalestar so ulo. 66 I sare kola šunde adava, razmislinde adalestar hem phende: "Akava čhavoro isi te ovel baro manuš. Čače i upro leste o vas e Gospodesoro." 67 A o Zaharija, e Jovanesoro dad, pherdilo e Svetone Duhoja hem prorokujinda: 68 "Slava e Gospodese e Izraelesere Devlese, adalese so alo hem otkupinda ple narodo! 69 Vazdinda amende e zorale Spasitelje oto plemo e carosoro e Davidesoro, ple slugasoro, 70 sar so vačerđa pana angleder prekalo muja ple svetone prorokonengere. (aiōn g165) 71 Vazdinda amende zorale Spasitelje te spasini amen amare neprijateljendar hem sa e manušengere vastendar kola mrzinena amen. 72 Mothovđa milost amare pradadende hem ispuninda plo sveto savez, 73 i sovli savi halja e Avraamese amare pradadese: 74 so ka ikali amen amare neprijateljengere vastendar te šaj služina lese bizi dar 75 ani svetost hem ani pravednost anglo leste sa đikote injam dživde. 76 A tu Jovane, mlo čhavo, ka ove pendžardo sar proroko e Najbare Devlesoro, adalese so ka dža anglo Gospod te pripremine lese o drom. 77 Ka sikave lesere narodo sar te pendžaren o spasenje prekalo oprostiba lengere grehija 78 zbog amare Devlesoro milosrdno vilo palo

savo o svetlost odupral ka avel kora amende sar ikljajba e khamesoro, 79 te svetlini okolende so bešena ani tomina hem ani senka e meribnasiri, te legari amen ko drom oto mir." 80 A o čhavoro o Jovan barjola ine hem zorajola ano duho. Kad barilo, živinda ani pustinja sa đikote na ikliło anglo Izraelci te propovedini.

2 A ano adava vreme kad o Jovan bijandilo, e rimesoro caro o Avgust naredinda te čerel pe popis oto sa o manuša ano carstvo. 2 Adava inele prvo popis čerdo sar o Kvirinije vladini ine ani Sirija. 3 I sa o manuša dzele ko dizja kaj beše ine lengere preci te prijavinen pe zako popis. 4 Adahar da o Josif, adalese so inele potomko e carosoro e Davidesoro, dželo tari diz Nazaret oti regija Galleja ko gav Vitlejem oti regija Judeja, kote o David bijandilo. 5 Dželo adari sar te prijavini pe zako popis pe verenicaja e Marijaja koja inele khamni. 6 I sar on inele ano Vitlejem, alo e Marijakoro vreme te bijani. 7 I bijanđa ple prvone čhave. Pačarda le hem pašljarda le ano jasle adalese so ki gostionica na inele than olende. 8 Adaja rat paše uzalo Vitlejem inele nesave pastirija kola arakhena ine pumare bakren ko polje. 9 I otojkhvar o anđeo e Gospodesoro terdino uzalo lende hem i slava e Gospodesiri osvetlinda len, i on but darandile. 10 A o anđeo phenđa lende: "Ma daran! Ače, anava tumende šukar lafi oto baro bahtalipe savo ka ovel sa e manušenđe! 11 Avdive, ani e Davidesiri diz bijandilo tumende o Spasitelj kovai o Hrist o Gospod. 12 A palo akava znako ka pendžaren le: ka arakhen e čhavore pačarde hem sar pašljola ano jasle." 13 Otojkhvar uzalo anđeo mothovđa pe bari vojska e anđelendar savi hvalinda e Devle vačerindoj: 14 "Slava ko učipe e Devlese, a ki phuv mir e manušenđe kolencar o Devel zadovoljno!" 15 I kad o anđelja irinde pe ko nebo, o pastirija phende jekh averese: "Hajde te dža di o Vitlejem hem te dikha adava so phenđa amende o Gospod." 16 I dzele sigate, hem arakhle e Marija, e Josife hem e čhavore sar pašljola ano jasle. 17 A kad dikhle e čhavore, vačerde averende sa so ine lende phendo e čhavorestar. 18 I inele zadivime sare kola šunde adava so o pastirija vačerde. 19 A i Marija sa adava garavđa pese ano vilo hem razmislinđa adalestar. 20 I o pastirija dzelefe slavingoj hem hvalindoj e Devle zako sa okova so šunde hem so dikhle baš adahar sar so ine lende phendo. 21 Kad nakhle ofto dive, kad e čhavore valjande te obrezinen, dinde le anav Isus – sar so vičinda le o anđeo angleder so i Marija ačhili khamni. 22 Kad alo o vreme zako adeti i daj te očistini pe palo e Mojsijasoro zakoni, o Josif hem i Marija ande e Isuse ano Hram ko Jerusalm te preden le e

Gospodese 23 (sar soi pisime ano zakoni e Gospodesoro: "Đijekh murš prvenco te ovel posvetime e Gospodese") 24 hem te den žrtva (sar soi phendo ano zakoni e Gospodesoro: "duj tikore golubija ili duj terne golubija"). 25 A ano Jerusalim inele jekh manuš palo anav Simeon. Ov inele pravedno hem pobožno. Adžičeri ine te avel o Mesija te spasini e Izraelconen, hem o Sveto Duho inele upro leste. 26 O Sveto Duho mothovđa lese da angleder so ka merel, ka dikhel e Gospodesere Mesija. 27 I o Sveto Duho phendā lese te džal ko Hram, i ov dželo. Tegani o Josif hem i Marija ande e čhavore e Isuse ano Hram sar te čeren o adeti savoi palo Zakoni. 28 Kad o Simeon dikhlja e čhavore e Isuse, lejla le ki angali hem hvalinda e Devle vačerindoj: 29 "Gospode, akana šaj me, o sluga klo, te merav ano mir sar so phendan maje. 30 Adalese so mle jača dikhle to spasenje, 31 savo spremindan anglo sa o nacije. 32 Akava spasenje ka ovel svetlost te mothoj tut avere nacijende hem ka anel slava te narodose, e Izraelconende." 33 E Isusesoro dad hem i daj divinde pe adaleja so o Simeon vačerda olestar. 34 Tegani o Simeon blagoslovinda len hem phendā e Marijače, e Isusesere dajače: "Dikh, akavai čhavoro birime te čerel buten te peren hem te ušten ano Izrael. Ovi odredime te ovel e Devlesoro znako, ali but džene ka odbacinen le. 35 Adava ka ovel sar te mothoven pe bute manušengere garavde mislija. A o mači ka posaj ti duša." 36 A adari da inele i proročica i Ana, i čhaj e Fanuilesiri, oto pleme e Asiresoro. Oj inele ano purane berša. Efta berš živinda ple romeja, 37 a palo adava živinda sar udovica đī oftovardešu štarto berš. Stalno inele ano Hram, i dive i rat slavinda e Devle ano postiba hem ano moliba. 38 I samo so o Simeon završinda ple vačeribnaja, i Ana nakhini đī o Josif hem i Marija zahvalindoj e Devlese zako čhavoro. I lejla te vačeri e čhavorestar sarijende adari kola adžičerde upro Devel te otkupini o Jerusalim. 39 Kad o Josif hem i Marija čerde sa soi palo zakoni e Gospodesoro, irinde pe ki pumari diz Nazaret ki Galileja. 40 A o čhavoro barjola ine hem zoraljola. Pherđola ine mudrost hem i milost e Devlesiri inele upro leste. 41 E Isusesoro dad hem i daj đijekh berš zako prazniko Pasha džana ine ki diz Jerusalim. 42 Kad e Isuse inele dešuduj berš, palo adeti, hem ov dželo olencar adari te slavini o prazniko. 43 Kad nakhlo o prazniko, o Josif hem i Marija lejle te džanfse, a na džande so lengoro čhavo o Isus ačhilo ano Jerusalim. 44 Sar mislinde dai o Isus maškaro manuša kola putujinde olencar, džele jekh dive phirindoj, a onda lejle te roden le maškaro pumarende hem maškaro pendžarutne. 45 I kad našti ine te arakhen le, irinde pe ko Jerusalim te roden le. 46 I o trito dive arakhle le ano Hram sar bešela maškaro

e verakere učitelja, sar šunela len hem pučela len. 47 I sare kola šunde e Isuse, divinde pe zako lesoro džandipe hem zako lesere odgovorija. 48 I kad dikhlja le lesoro dad hem lesiri daj, inele iznenadime. Lesiri daj phenda lese: "Mlo čhavo, vačer sose adava čerdan amende? To dad hem me but darandiljam hem rodindam tut!" 49 A o Isus pučlja len: "Sose rodinden man? Na džanden li so valjani te ovav ano čher mle Dadesoro?" 50 A i Marija hem o Josif na halile so o Isus manglja te phenel lende adaleja. 51 I palo adava, o Isus irinda pe olencar ko Nazaret hem ine lende poslušno. A lesiri daj garavđa pese ano vilo sa adava so ulo. 52 A o Isus ulo po mudro hem barjola ine ano telo, hem sa više barjola ine ano jača e Devlese hem e manušende.

3 Kad o caro o Tiberija vladinda upro e Rimesoro carstvo dešupandžto berš, o Pontije Pilat vladinda ani Judeja, o Irod vladinda ani Galileja, a lesoro phral o Filip vladinda ani Itureja hem ani Trahonitada, o Lisanije vladinda ani Avilina, 2 hem o Ana hem o Kajafa inele šerutne sveštenici, o lafi e Devlesoro alo e Zaharijasere čhavese e Jovanese ki pustinja. 3 I o Jovan dželo ko sa o krajo e lenjakoro Jordan te propovedini e manušende da valjani te pokajinen pe zako pumare grehija hem te oven krstime sar te mothoven dai lende oprostime o grehija. 4 Sar so angleder pisinda o proroko o Isaija, o Jovan inele "o glaso so vičini ani pustinja: 'Pripreminen o drom e Gospodese, ravnonen lese o droma! 5 Đijekh dolina te pherđol a đijekh planina hem brego te peren! O bange droma te oven ispravime a o neravna droma te oven ravnome! 6 I sa o manuša ka dikhen e Devlesoro spasenje.'" 7 Akava o Jovan vačerda butende kola iklile te krstini len: "E sapengere čhavalen! Ko vačerda tumende da šaj te našen tari e Devlesiri holi savi avela? 8 Tumare životeja mothoven da čače pokajinden tumen! I ma mislinen dai dovoljno te phenen: 'Amaroi prasad o Avraam.' Phenava tumende da o Devel hem akale barendar šaj te vazdel čhaven e Avraamese. 9 Ače o tover oto sudo e Devlesoroi već vazdime te čhinel o kašta ano koreno. I đijekh kaš savo na bijani šukar bijandipe ka čhinel pe hem ka frdel pe ani jag." 10 A o narodo pučlja le: "So valjani te čera?" 11 O Jovan phenda lende: "Kas isi duj gada, jekh valjani te del okolese kas nane. A kas isi hajbnase, te čerel isto ađahar." 12 Nesave carinici da ale te krstini len o Jovan, i pučle le: "Učitelju, so amen te čera?" 13 A ov phenda lende: "Ma roden buderi porez okolestar so o zakoni phenela tumende te roden." 14 I nesave vojnici da pučle e Jovane: "A so amen te čera?" A ov phenda lende: "Nikastar ma len love ki sila ili so ka tužinen len hovavne hem oven zadovoljna

tumara plataja.” 15 A o narodo adžicerđa e Mesija hem sare pučle pe nane li o Jovan adava. 16 Adalese o Jovan phenda sarijenđe: “Me krstinava tumen panjeja, ali avela o po baro mandar, kase na injum dostojno ni o dorikha oti obuča te phravav. Ov ka krstini tumen e Svetone Duhoja hem jagaja. 17 Ano vas lese i lopata te čistini o gumno plo hem te odvojini o div taro ljuske. O div ka čhivel pese ki šupa, a o ljuske ka tharel jagaja savi nikad na mudardola.” 18 Adahar, sar hem bute avere lafencar o Jovan vačerđa lende o Šukar lafi. 19 A e vladare e Irode o Jovan ukorinda adalese so lelja romnjače ple phralesere romnja e Irodijada hem zako but avera bišukar buča save čerđa. 20 Tegani o Irod čerđa aver bišukaripe: čhivđa e Jovane ko phandlpe. 21 Kad sa o manuša krstinde pe, krstinda pe hem o Isus. I tegani sar o Isus molini pe ine, phravdilo o nebo, 22 a o Sveto Duho huljilo upro leste ano oblik e golubesoro. A taro nebo šundilo o glaso e Devlesoro: “Tu injan mlo Čhavo o manglo! Tuja injum bahtalo!” 23 O Isus počinda pli služba anglo narodo kad inole đi ko trijanda berš. O narodo smatrinđa dai o Isus čhavo e Josifesor. O Josif inele čhavo e Ilijasoro. 24 O Ilija inele čhavo e Matatesoro. O Matat inele čhavo e Levijesor. O Levije inele čhavo e Melhisoro. O Melhi inele čhavo e Janajesor. O Janaj inele čhavo e Josifesor. 25 O Josif inele čhavo e Matatijesor. O Matatije inele čhavo e Amosesoro. O Amos inele čhavo e Naumesoro. O Naum inele čhavo e Eslijasoro. O Eslija inele čhavo e Nangejesor. 26 O Nangej inele čhavo e Maatesoro. O Maat inele čhavo e Matatijesor. O Matatije inele čhavo e Semeinesoro. O Semein inele čhavo e Josihesor. O Josih inele čhavo e Jodasoro. 27 O Joda inele čhavo e Joanesor. O Joanan inele čhavo e Risasoro. O Risa inele čhavo e Zorovavesoro. O Zorovavel inele čhavo e Salatiilesoro. O Salatiil inele čhavo e Nirisor. 28 O Niri inele čhavo e Melhisoro. O Melhi inele čhavo e Adisor. O Adi inele čhavo e Kosamesoro. O Kosam inele čhavo e Elmadamesoro. O Elmadam inele čhavo e Iresoro. 29 O Ir inele čhavo e Isusesoro. O Isus inele čhavo e Eliezeresoro. O Eliezer inele čhavo e Jorimesoro. O Jorim inele čhavo e Matatesoro. O Matat inele čhavo e Levijesor. 30 O Levije inele čhavo e Simeonesoro. O Simeon inele čhavo e Judasoro. O Juda inele čhavo e Josifesor. O Josif inele čhavo e Jonamesoro. O Jonam inele čhavo e Eliakimesoro. 31 O Eliakim inele čhavo e Melejasoro. O Meleja inele čhavo e Menasoro. O Mena inele čhavo e Matatasoro. O Matata inele čhavo e Natanesor. O Natan inele čhavo e Davidesoro. 32 O David inele čhavo e Jesejesor. O Jesej inele čhavo e Jovidesoro. O Jovid inele čhavo e Voozesoro.

O Vooz inele čhavo e Salmonesor. O Salmon inele čhavo e Naonesoro. 33 O Naason inele čhavo e Aminadavesoro. O Aminadav inele čhavo e Adminesor. O Admin inele čhavo e Arnisor. O Arni inele čhavo e Esromesor. O Esrom inele čhavo e Faresesor. O Fares inele čhavo e Judasoro. 34 O Juda inele čhavo e Jakovesoro. O Jakov inele čhavo i Isaakesoro. O Isaak inele čhavo e Avraamesoro. O Avraam inele čhavo e Tarasoro. O Tara inele čhavo e Nahoresoro. 35 O Nahor inele čhavo e Seruhesor. O Seruh inele čhavo e Ragavesoro. O Ragav inele čhavo e Falekesoro. O Falek inele čhavo e Everesor. O Ever inele čhavo e Salasoro. 36 O Sala inele čhavo e Kainamesoro. O Kainam inele čhavo e Arfaksadesoro. O Arfaksad inele čhavo e Simesoro. O Sim inele čhavo e Nojesoro. O Noje inele čhavo e Lamehesoro. 37 O Lameh inele čhavo e Matusalasar. O Matusala inele čhavo e Enohesoro. O Enoh inele čhavo e Jaretesor. O Jaret inele čhavo e Malaleilesoro. O Malaleil inele čhavo e Kainamesoro. 38 O Kainam inele čhavo e Enosesor. O Enos inele čhavo e Sitesoro. O Sit inele čhavo e Adamesoro. O Adam inele čhavo e Devlesoro.

4 A o Isus, pherdo e Svetone Duhoja, irinda pe tari len Jordan; i oto Duho inele legardo ki pustinja, 2 kaj inele saranda dive iskušime e bengestar. I na halja ništa adala dive, a kad nakhle adala dive, tegani bokhalilo. 3 I o beng phenda lese: “Te injan o Čhavo e Devlesoro, vačer akale barese te ovel maro.” 4 A o Isus phenda lese: “Pisimei ano Sveto lil: ‘O manuš naka živini samo oto maro.’” 5 I o beng legarda le ko učo than hem otojkhvar mothovđa lese sa o carstvija e phuvjakere, 6 i phenda lese: “Tuče ka dav sa akava zoralipe hem i slava olengiri adalese soi maje dindi, i dava la kase me mangava. 7 Adalese, te peljan ko kočija angla mande, sa ka ovel klo.” 8 I o Isus phenda lese: “Pisimei ano Sveto lil: ‘Per ko kočija samo e Gospodese, te Devlese, hem samo ole kande!’” 9 I o beng anda le ko Jerusalem hem čhivđa le upro naj učo than e Hramesor hem phenda lese: “Te injan o Čhavo e Devlesoro, frde tut akatar tele! 10 Adalese soi pisime: ‘Ka naredini ple andelende te arakhen tut, 11 te akharen tut ko vasta te na khuve tut preja ko bar.’” 12 O Isus phenda lese: “Hem akavai phendo ano Sveto lil: ‘Ma kušin e Gospode, te Devle.’” 13 I kad završinda đijekh kušnja, o beng cidinda pe olestar đi nesavi aver prilika. 14 I o Isus irinda pe ki regija Galileja ano zoralipe e Duhosoro, i šundilo o glaso olestar ko sa o krajo. 15 I sikavđa e manušen olende ano sinagoge hem inele pohvalime sarijendar. 16 I o Isus alo ki diz Nazaret kote barilo hem, palo plo adeti ko savato, đerdinda ki sinagoga.

Uštino te čitini, 17 a ine lese dindo o lil e prorokosoro e Isajasoro. Ov phravđa o lil hem arakhlja o than kaj inele pisime: 18 "O Duhoi e Gospodesoro upra mande, adalese so pomazinda man te vačerav o šukar lafi e čororende. Bičhalđa man te proglasinav e phandlende da ka oven oslobodime, e kororende da ka irini pe lende o dikhiba, e mučimenđe da ka oven slobodna, 19 te proglasinav o adžicerdo berš oti e Gospodesiri milost." 20 Tegani phandlja o lil, irinda le e slugaste, i beštino te sikaj. I sare ani sinagoga dikhle ano leste. 21 A o Isus lelja te vačeri lende: "Avdive pherdile akala lafija save šunden tumare kanencar." 22 I sare šukar vačerde olestar hem inele zadivime oto šukar lafija save iklile lesere mujestar, i vačerde: "Nane li ov e Josifosoro čhavo?" 23 A ov phenda lende: "Čače ka vačeren maje akaja poslovica: 'Doktore, saslar korkore tut!' So šundam so ulo ano Kafarnaum, čer hem akate, ano to than kaj bariljan." 24 I phenda: "Čače, vačerava tumende, nijekh proroko nane prihvatile ano plo than kaj barilo. 25 I čače, vačerava tumende, inele but udovice ano Izrael e Ilijase ano vreme, kad na pelo bršin trin berš hem šov masek i ulo baro bokhalipe ki sa i phuv. 26 I nijekhače olendar na inele bičhaldo o Ilija sem e udovicače ki e abandijengiri diz Sarepta uzalo Sidon. 27 I inele but gubavci ano Izrael ano vreme e prorokosoro e Jelisejesoro, i nijekh olendar na inele sasljardo, sem o Neman o Sirjico." 28 I sare ani sinagoga pherdile holi kad šunde adava. 29 I uštine hem ispujinde le tari diz, i legarde le upre ko bregu upro savo lengiri diz inele vazdime te šaj frden le odupral. 30 Ali o Isus nakhino maškar olende hem dželo. 31 I o Isus huljilo ani e galilejakiri diz Kafarnaum, i sikavđa e manušen ko savato. 32 I on inele zadivime lesere sikavibnaja adalese so lesoro vačeriba inele ano autoritet. 33 A adari, ani sinagoga, inele manuš opsednutime e demonesere bišukare duhoja hem oto sa o glaso vičinda: 34 "Oh, so mangeja amendar, Isuse Nazarećanine? Aljan li te uništine amen? Džanav ko tu injan: o Sveco e Devlesoro." 35 Tegani o Isus ukorinda le: "Phand to muj hem ikljov olestar!" I o demoni frdinda le ki phuv anglo sarijende, ikliło olestar hem ni hari na dukhavđa le. 36 I sare but začudinde pe hem vačerde jekh avereja ađahar: "Savo li vačeriba adava da ano autoritet hem ano zoralipe naredini e bišukare duhende te ikljon i onda ikljona?" 37 I o glaso e Isusestar šundilo ko sa o pašutne thana. 38 O Isus ikliło tari sinagoga hem dželo ko čher e Simonosoro. E Simonesere sasuja inele bari jag. I on zamolinde le te sasljari la. 39 I o Isus terdino uzalo late, naredinda e jagače hem oj muklja la. I odmah uštini hem lelja te poslužini len. 40 Kad o kham huljilo, sarijen kolen inele namborme manuša oto

razna nambormipa, ande len koro Isus. A ov upra dijkheste olendar čhivđa ple vasta hem sasljarda len. 41 A butendar da ikliło o demonja vičindoj hem vačerindoj: "Tu injan o Čhavo e Devlesoro!" O Isus pretinda len hem na muklja lende te vačeren adalese so džande dai ov o Hrist. 42 Kad disliło, o Isus ikliło tari diz hem dželo ko jekh čučo than. I but džene rodinde le. Ale đī leste hem na mukena le ine te džalfse olendar. 43 A ov phenda lende: "I ko avera dizja valjani te vačerav o šukar lafi oto carstvo e Devlesoro adalese so zako adava injum bičhaldo." 44 I o Isus nastavinda te propovedini ano e judejakere sinagoge.

5 A jekhvar but džene gurinde pe uzalo Isus te šunen o lafi e Devlesoro, a ov terdino uzalo e Galilejakoro jezero. 2 I dikhlja duj čamcija uzalo jezero savendar ikliło o manuša kola dolena mačhen adalese so thovena ine pumare mreže. 3 I derdinda ano jekh čamco, kova inele e Simonosoro, i zamolinda le te cidel pe hari e phuvjatar, i bešindoj ano čamco, sikavđa e narodo. 4 A kad završinda o vačeriba, phenda e Simonese: "Dža e čamcoja ko hor hem frden tumare mreže te šaj dolen mačhen." 5 A o Simon phenda: "Gospodarona, sa i rat trudindam amen i ništa na dolindam, te tu pheneja, ka frđav o mreže." 6 I kad čerde adava, dolinde sa edobor mačhen i lengere mreže lelje te pharavđon. 7 I vastencar mothovde pumare amalende, kola inele ko aver čamco, te aven te pomožinen lende. I on ale hem pherde soduj čamcija edobor da lelje te pherđon pani. 8 A kad dikhlja adava o Simon o Petar, pelo ko kočija anglo Isus vačerindoj: "Dža mandar, Gospode, me injum grešno manuš!" 9 Adalese so i dar prelelja ole hem sarijen kola inele oleja zbog o baro doliba e mačengoro. 10 Ađahar da i dar dolinda e Jakove hem e Jovane, e Zevedejesere čhaven, kola inele e Simonesere amala. I o Isus phenda e Simonese: "Ma dara! Od akana manušen ka dole." 11 I kad ikalde o čamcija upri phuv, ačhavde sa hem džele palo leste. 12 I jekhvar o Isus inele ki nesavi diz, i nekotar anglo leste ikliło manuš pherdo gubaja. So dikhlja e Isuse, pelo anglo leste mujeja đī phuv hem molinda le vačerindoj: "Gospode, te mangeja, šaj te sasljare man!" 13 I o Isus pružinda plo vas, dolinda le hem phenda: "Mangava, ov sasljardo!" I otojekhvar i guba cidinda pe olestar. 14 Tegani naredinda lese: "Ma vačer nikase akalestar, nego dža mothov tut e sveštenikose hem de žrtva zako to očistiba, sar so naredinda o Mojsije, zako svedočanstvo olende." 15 A o glaso e Isusestar šundola ine sa po dur, i but džene čedena pe ine te šunen le hem te oven sasljarde oto pumare nambormipa. 16 A ov cidela pe ine ko čuče thana hem molini pe. 17 I jekh dive o Isus sikavđa

ano jekh čher, a o fariseja hem o učitelja e Zakonestar, kola ale oto sa e gaillejakere hem judejakere gava hem oto Jerusalem, beštine adathe. A o zoralipe e Gospodesoro inele upro Isus te sasljari. **18** I nesave manuša ande upri nosiljka jekhe manuše kova našti ine te phirel ni te mrdini. Mangle te anen le andre hem te čhiven le anglo Isus. **19** I adalese so taro narodo našti ine te arakhen kotar te anen le andre, uklinde upro čher, čerde rupa ko tavani hem adathar mukle le sa e nosiljkaja ko maškar anglo Isus. **20** I kad o Isus dikhlja lengiri vera, phenđa: "Manušeja, oprostimei će te grehija!" **21** I o fariseja hem o učitelja e Zakonestar pučle pe ana pumende: "Kovai akava so hulini? Ko šaj te oprostini o grehija sem o jekh Devel?" **22** A o Isus džanda lengere mislija, i phenđa lende: "Sose ađahar mislinena?" **23** Soi po lokhe te phenel pe: 'Oprostimei će te grehija' ili te phenel pe: 'Ušti hem phir'?" **24** Ka dokadžinav tumenđe da man, e Čhave e manušesere, isi pravo ki phuv te oprostinov o grehija." Tegani phenđa e manušese kova našti ine te phirel: "Tuče vačerava! Ušti, le ti nosiljka hem dža čhere!" **25** I o manuš odmah uštino anglo lende, lejla i nosiljka hem dželo čhere slavindoj e Devle. **26** I sare začudinde pe, hvalinde e Devle, pherdile dar hem vačerde: "Avdive dikhljam bare čudesija!" **27** I palo adava, o Isus ikילו adathar hem dikhlja e cariniko palo anav Levije sar bešela ko than kotar čedela pe o porez, i phenđa lese: "Phir pala mandel!" **28** I ov uštino, ačhavđa sa hem dželo palo leste. **29** I o Levije spremiňđa lese baro hajba pese ano čher, hem adari inele but carinici hem avera kola beštine olencar uzalo astali. **30** Tegani o fariseja hem lengere učitelja e Zakonestar lejle te buninen pe vačerindoj e Isusesere učenikonende: "Sose tumen hana hem pijena e carinikonencar hem avere grešnikonencar?" **31** I o Isus phenđa lende: "E sastenđe na valjani doktori, nego e nambormenđe. **32** Me na aljum te vičinav ko pokajiba e pravednikonen, nego e grešnikonen." **33** A on phende lese: "E Jovanesere e Krstiteljesere učenici but postinena hem molinena, ađahar hem e farisejengere učenici, a te učenici hana hem pijena." **34** A o Isus phenđa lende: "Sar šaj te terinen e mladoženjasere amalen te postinen kadi olencar o mladoženja?" **35** Ali ka aven o dive kad o manuša ka len lendar e mladoženja. Tegani, ko adala dive, ka postinen." **36** I vačerđa lende akaja uporedba: "Niko na sivela o kotor e neve fostanestar ko purano fostani sar te pherel i rupa; adalese so hem o nevo ka pharavđol, a ko purano naka avel o kotor e nevostar. **37** I niko na čhorela i nevi mol ano purane morča. Te čerđa pe ađahar, kad i nevi mol ka zreloni, ka pharaj o morča hem ka čhordol, a o morča ka oven uništíme. **38** Nego, i nevi mol valjani te čhorel pe ano

neve morča. **39** I nijekh, kova pilja i purani, na mangela i nevi, adalese so vačeri: 'dovoljnói i purani'."

6 Ko jekh savato o Isus nakhino maškaro njive. A lesere učenici čedinde e đivesoro klaso, morde le vastencar hem hale. **2** Tegani nesave fariseja phende: "Sose čerena adava so palo Zakoni na tromal pe ko savato?" **3** O Isus phenđa lende: "Na čitinden li ano Sveto lili adava so čerđa o David kad bokhalile ov hem okola so inele oleja?" **4** Đerdinđa ano čher e Devlesoro, lejla hem halja o posvetime maro, savo nikase na inele muklo te han sem e sveštenikonende, hem čak dinda le okolende so inele oleja te han." **5** I phenđa lende: "Me, o Čhavo e manušesoro, injum gospodari e savatesoro." **6** Ko aver savato, o Isus đerdinđa ki sinagoga hem sikavđa. I adari inele jekh manuš kasoro desno vas inele šuko. **7** Tegani o učitelja e Zakonestar hem o fariseja posmatrinena le ine te dikhen na li ko savato ka sasljari, sar te šaj tužinen le. **8** A ov džanda lengere mislija hem phenđa e manušese kas inele šuko vas: "Ušti hem terđov ko maškar!" I ov uštino hem terdino. **9** A o Isus phenđa lende: "Te pučav tumen: so tromal pe te čerel pe ko savato: šukaripe ili bišukaripe? Te spasini pe o dživdipe ili te uništini pe?" **10** I dikhindoj ano sarijende, phenđa lese: "Pružin to vas!" I ov čerđa ađahar hem lesoro vas ulo sasto. **11** A o fariseja hem o učitelja e Zakonestar pherdile bari holi hem vačerde maškara pumende so šaj te čeren e Isusesere. **12** Adala dive, o Isus dželo ki gora te molini pe. I nakhavđa sa i rat ani molitva e Devlese. **13** Kad dislilo, vičinđa kora peste ple učenikonen hem birinđa olendar dešudujen, kolen vičinđa apostolja: **14** e Simone kole vičinđa Petar, hem lesere phrale e Andreja, e Jakove hem e Jovane, e Filipe hem e Vartolomeje, **15** e Mateje hem e Toma, e Jakove e Alfejesere čhave hem e Simone kovai vičime Zilot, **16** e Juda e Jakovesere čhave, hem e Juda e Iskariote, kova ulo izdajniko. **17** I o Isus huljindoj olencar, terdino ko ravno than. A adari inele sa edobor lesere učenici hem but narodo taro but thana e judejakere, di hem tari diz Jerusalem, hem taro e tiresere hem e sidonesere pašutne thana savei uzalo more. **18** Ale te šunen le hem te oven sasljarde oto pumare nambormipa. A saslile hem okola kolen mučinde o bišukar duhija. **19** I sa o manuša rodinde te pipinen le adalese so baro zoralipe ikljola ine olestar hem sasljari sarijen. **20** I o Isus dikhlja ano ple učenici, i lejla te vačeri: "Bahtale injen tumen o čorore, adalese soi o carstvo e Devlesoro tumarol! **21** Bahtalei okola kolai akana bokhale, adalese so o Devel ka čaljari tumen! Bahtalei okola kola akana rovena, adalese so ka asan! **22** Bahtale injen kad o manuša mrzinena tumen,

kad odbacinena tumen, uvredinena tumen hem lađarena tumen da injen bišukar adalese so verujinena ana mande, ano Čhavo e manušesoro! 23 Tegani radujinen tumen hem ripinen oto bahtalipe, adalese so adžiceri tumen bari nagrada ko nebo! Adalese so, ađahar čerena ine hem lengere pradada e prorokonencar. 24 Ali jao tumenđe e barvalenđe, adalese so već lejlen tumari uteha! 25 Jao tumenđe kola akana injen čajarde, adalese so ka oven bokhale! Jao tumenđe kola akana asana, adalese so ka tugujinen hem ka roven! 26 Jao tumenđe kad sa o manuša vačerena šukar tumendar, adalese so ađahar vačerena ine hem lengere pradada e hovavne prorokonencar.” 27 “A vačerava tumenđe so šunena: Mangen tumare neprijatelj! Čeren šukaripe okolende so mrzinena tumen! 28 Blagoslovinen okolen so dena tumen armanja! Molinen tumen okolende so čerena tumenđe bišukaripe! 29 Okolese kova khuvela tut ki čham, irin hem aver čham. Okolese kova lela to ogrtači, ma zabranin te lel tutar hem o gad. 30 De đijekhese kova rodela tutar nešto, hem te neko lela okova soi klo, ma rode adava palal. 31 I sar so mangena avera te čeren tumenđe, ađahar čeren tumen olenđe. 32 Te mangena samo okolen kola tumen mangena, savi pohvala šaj te dobinen? Adalese so hem o grešnici mangena okolen kola olen mangena. 33 Ađahar da, te čerden šukaripe okolende kola tumenđe čerena šukaripe, savi pohvala šaj te dobinen? Hem o grešnici čerena ađahar. 34 Te dinen ko zajam love okolende kastar adžicerena te irinen tumenđe, savi pohvala šaj te dobinen? Hem o grešnici dena ko zajam jekh averese te šaj irini pe lenđe edobor. 35 Nego, mangen tumare neprijatelj, čeren lenđe šukaripe hem den len ko zajam bizo nisavo adžiceriba te irini pe tumenđe adava! I o Devel ka del tumen bari nagrada. I ka oven čhave e Najbaresere, adalese soi ov šukar hem premalo nezahvalna hem premalo bišukar. 36 Oven milosrdna sar soi milosrdno tumaro Dad kovai ano nebo!” 37 “Ma sudinen hem čače naka sudini pe tumenđe! I ma osudinen hem čače naka oven osudime! Oprostinen hem ka oprostini pe tumenđe! 38 Den hem ka del pe tumenđe: mera šukar, pritiskime, tresime hem prepherdi ka čhivil pe tumenđe ki angali. Adalese so, sava meraja merinena, esavkaja ka merini pe tumenđe.” 39 I vačerđa lenđe akaja uporedba: “Šaj li o kororo te legari e korore? Na li soduj ka peren ki rupa? 40 Nane o učeniko upreder o učitelj. I đijekh kovai sikavdo sa, ka ovel samo sar plo učitelj. 41 A sose dikheja i trunka ani jakh te phralesiri, a i greda ani ti jakh na primetineja? 42 Sar šaj te phene te phralese: ‘Phrala, aš te ikalavtar i trunka oti jakh’, a korkoro na dikheja i greda ani ti jakh? Dujemujengereja, najangle ikal i greda te jakhatar, i

tegani šukar ka dikhe te ikale i trunka te phralesere jakhatar.” 43 “Nijekh šukar kaš na dela bišukar plod, sar so nijekh bišukar kaš na dela šukar plod. 44 Adalese so đijekh kaš pendžari pe palo lesoro plod. Sar so džanen, o smokve na čedena pe oto kare ni o drakha na čedena pe oti kupina. 45 E šukare manuše isi šukaripe ano vilo, i ađahar, ple vilestar ikali šukaripe, a o bišukar manuš ple vilestar ikali bišukaripe. Adalese so e manušesoro muj vačeri adava sojai lesoro vilo pherdo.” 46 “Sose vičinena man: ‘Gospode, Gospode!’, a na čerena okova so vačerava? 47 Đijekh kova avela mande hem šunela mle lafija hem čerela len, ka mothovav tumenđe upra kastei: 48 Ovi upro manuš kova čerindoj plo čher handlja hem čerđa hor, čerđa o temelji upro bar hem vazdinda o čher. I kad ale o panja, i len khuvđa ko adava čher, ali našti ine te potresini le adalese soi čerdo šukar. 49 A okova kova šunđa mle lafija, a na čerđa len, ovi upro manuš kova čerđa plo čher ki phuv bizo temelji, ko savo khuvđa i len hem otojekhvar pravđa le, i oto čher uli bari ruševina.”

7 A kad o Isus završinda plo vačeriba anglo narodo, đerdinda ki diz Kafarnaum. 2 A jekhe rimljanengere kapetane, kova inele upreder šel vojnici, ine sluga kova inele namborme, anglo meriba, a ceninda le. 3 I kad o kapetani šunđa e Isusese, bičhalđa koro leste nesave jevrejengere starešinen te pučen le te šaj avel te sasljari lesere sluga. 4 A kad ale koro Isus, šukar zamolinde le vačerindoj: “Ov zaslužini te čere lese adava, 5 adalese so mangela amare narodo, a čerđa amende hem sinagoga.” 6 I o Isus dželo olenar. A kad inele paše uzalo čher, o kapetani bičhalđa lese ple amalen vačerindoj: “Gospode, ma mučnin tut, adalese so na injum dostojno te đerdine maje ko čher. 7 Adalese na dikhljum man dostojno te avav đĩ tute. Nego samo naredin hem mlo sluga ka ovel sasto. 8 Adalese so hem me injum manuš talo autoritet, hem isi man vojnici teleder mande. I jekhese vačerava: ‘Džal’, i ov džala. A averese vačerava: ‘Aval’, i ov avela. A mle slugase vačerava: ‘Čer adava!’, i ov čerela.” 9 A kad o Isus šunđa adava olestar, iznenadinda pe, irinda pe nakoro narodo kova džala ine palo leste hem phenda: “Vačerava tumenđe, na arakhljum nijekhe ano Izrael te ovel le esavki vera.” 10 I kad okola kola inele bičhalde irinde pe čhere, arakhle e sluga saste. 11 Na but palo adava, o Isus dželo ki diz savi vičime Nain. Oleja džele lesere učenici hem but narodo. 12 A kad alo paše uzalo udar e dizjakoro, reslja e dizutnen sar legarena e mule čhave, kova inele jekhoro pe dajače koja inele udovica. But dizutne džana ine e dajaja te parunen e čhave. 13 I kad dikhlja la o Gospod, pelo lese žal olače hem phenda lače: “Ma rov!” 14 I alo paše hem

dolinda pe upro nosilja, i tegani okola so akharde terdine. A o Isus phenda: "Terneja, tuće vačerava, ušti!" 15 I o mulo beštino hem lelja te vačeri, i o Isus dinda le lesere dajaće. 16 Tegani sare darandile hem slavinde e Devle vačerindoj: "Baro proroko ikliilo maškar amende!" hem: "O Devel alo te pomožini ple narodose!" 17 I adava šundilo ki sa i phuv e jevrejengiri hem ko sa o pašutne thana. 18 I sa adava e Jovanese e Krstiteljese vačerde lesere učenici. Tegani o Jovan vičinda kora peste nesave dujen ple učenikonendar 19 hem bičaldā len koro Gospod Isus vačerindoj: "Tu li injan adava kova valjani te avel ili te adžičera avere?" 20 I adala manuša ale koro Isus hem phende: "O Jovan o Krstitelj bičaldā amen kora tute vačerindoj: 'Tu li injan adava kova valjani te avel ili te adžičera avere?'" 21 Baš tegani o Isus saslarđa buten oto nambormipa, oto pharipa hem oto bišukar duhija, hem bute kororende dinda dikhiba. 22 Tegani o Isus phenda e Jovanesere učenikonende: "Džan hem vačeren e Jovanese so dikhjen hem so šunden: o korore dikhena, o bange phirena, o gubavci čistinena pe, o kašuke šunena, o mule uštena, e čororende vačeri pe o Šukar lafi. 23 I bahtaloi okova kova na našali pli vera ana mande." 24 Kad e Jovanesere manuša dzele, o Isus lelja te vačeri e narodose e Jovanestar: "So iklijen ki pustinja te dikhen? I trska sava phudela i barval? 25 Ili so iklijen te dikhen? E manuše ano barvale šėja urjavde? Na! Okola ano skupa šėja hem so živinena ano luksuz, eče tane ano palate. 26 Ili so iklijen te dikhen? E proroko? Oja, vačerava tumende, ovi po više oto proroko! 27 Ovi okova kolestar pisime ano Sveto lil: 'Ače, bičalava mle glasniko angla tute, kova ka pripremini će o drom.' 28 Vačerava tumende: maškar okolende kolai bijande e đuvljendar nijekh nane po baro e Jovanestar, a o najtikoro e Devlese ano carstvo po baroi olestar." 29 I sa o manuša hem o carinici kola šunde adava, pendžarde dai e Devlesoro sikaviba čačikano, adaleja so krstinde pe e Jovanesere krstibnaja. 30 A o fariseja hem o učitelja e Zakonestar odbacinde o plan e Devlesoro pumende. Oni adala so na mangle o Jovan te krstini len. 31 O Isus phenda: "Kasar akana te uporedinav e manušen oti akaja generacija? Kasei slična? 32 Sličnai e čhavorende kola bešena ko trg hem vačerenena jekh averese: 'Bašaldam tumende veselo, a na čhelden! Đilabđam tužno, a na runden!' 33 Ađahar, kad alo o Jovan o Krstitelj, ni halja maro ni pilja mol, a phenena: 'O demoni ano leste!' 34 A kad aljum me, o Čhavo e manušesoro, hava hem pijava, a phenena: 'Eče manuš halano hem mato, amal e carinikonengoro hem e avere grešnikonegoro!' 35 Ali i mudrost e Devlesiri dokaziņi pe sa lakere čhavendar." 36

Nesavo farisej palo anav Simon vičinda e Isuse te avel te hal koro leste. Ov đerdinda e farisejese ko čher hem čhivđa pe uzalo astali. 37 I eče, adari ali i đuvli kolaće džanda pe dai grešnica ani diz, adalese so šunđa da o Isus inele uzalo astali e farisejese ko čher, i andā miris ko čaro savo inele čerdo oto šužo bar. 38 I terdindoj palo lesere pre, runda hem lelja te sampačeri lesere pre ple asvencar hem koslja len ple balencar. I tegani čumudinda lesere pre hem makhlja len miriseja. 39 Kad adava dikhlja o farisej kova vičinda le, phenda ana peste: "Tei akava manuš proroko, ka džanel ine koi hem savi akaja đuvli koja pipini le – dai grešnica." 40 A o Isus phenda lese: "Simone, isi man nešto te vačerav će." A ov phenda: "Učitelju, vačeri!" 41 I o Isus phenda: "Đuj džene inele dužnici nesave manušese kova dela love ko zajam. Jekh dugujini lese panšel e rimljanengere denarija, a o dujto pinda. 42 Adalese so na ine len te irinen, ov oprostinda o dugo sodujende. Kova, onda, olendar više ka mangel le?" 43 O Simon phenda: "Mislinava da okova kase oprostinda više." Tegani ov phenda lese: "Oja, Šukar phenda." 44 Irinda pe nakori đuvli, i phenda e Simonese: "Dikheja li akala đuvlja? Đerdindum tuće ko čher, pani mle prende na andan, a o sampačerda mle pre ple asvencar hem koslja len ple balencar. 45 Na pozdravinda man čumudipnaja, a o j, sar đerdindum na ačhavđa te čumudini mle pre. 46 Na makhljan mlo šero uljeja, a o j makhlja mle pre miriseja. 47 Adalese phenava će: But mangipe mothovđa, adalese soi laće oprostime but grehija. A hari mangipe mothoj okova kolesei oprostime hari grehija." 48 A olaće phenda: "Oprostimei će te grehija." 49 A o manuša kola inele uzalo astali lelje ana peste te vačeren: "Kovai akava so šaj hem o grehija te oprostini?" 50 Tegani o Isus phenda e đuvljaće: "Ti vera spasinda tut! Dža ano mir!"

8 Palo adava, o Isus lelja te džal ko dizja hem ko gava vačerindoj o Šukar lafi oto carstvo e Devlesoro. Oleja dzele hem o dešuduj apostolja. 2 hem nesave đuvlja kola inele saslarde oto bišukar duhija hem oto nambormipa: i Marija vičimi Magdalena, kolatar ikaldā ehta demonen, 3 i Jovana, i romni e Irodesere upravnikosiri e Huzesiri, i Suzana hem but avera. Adala đuvlja pumare lovencar kandle e Isuse hem lesere učenikonen. 4 Kad čedinda pe uzalo Isus baro narodo taro but dizja, ov vačerda lenđe jekh priča: 5 "Ikliilo o sejači te sejini. I sar frdela ine o seme, nesave zrnja pele ko drom, inele gazime hem o čiriklja sa hale len. 6 Nesave pele ko than kote inele hari phuv upro bara, i kad barile, šučile adalese so na ine len pani. 7 I nesave pele maškaro kare, o kare barile olencar hem tasavde len. 8 I

nesave pele ki šukar phuv, barile hem ande bijandipe šel puti više." Kad vačerda adava, vičinda: "Kas isi kana, nek šunel!" 9 Tegani lesere učenici pučle le so manglja te vačeri adala pričaja. 10 A ov phenda: "Tumendei dindo te džanen o garavdipa oto carstvo e Devlesoro, a averende vačerava ano priče, sar te šaj: 'anglo jača te na dikhen hem anglo kana te na haljoven.'" 11 A akava i pričā vačeri: O semei o lafi e Devlesoro. 12 Nesavei manuša sar o drom ko savo pele o zrnja. Kad šunena o Lafi, avela o beng hem lela le lengere vilendar, sar te na poverujinen hem te na oven spasime. 13 A nesavei sar o than e barencar ko savo pele o zrnja. Kad šunena o Lafi, odmah lena le radosno, ali nane len koreno. On nesavo vreme verujinena, ali kad avela o iskušnje otperena. 14 A nesavei sar o than maškaro kare ko savo pele o zrnja. Adalai okola kola šunena o Lafi, ali živinena ano brige, ano barvalipe hem ano zadovoljstvija e dživdipnasere, i ovena tasavde hem na anena šukar plod. 15 A nesavei sar i šukar phuv ki savi sejime o zrnja. Adalai okola kola e šukare hem e bimelale vileja šunena o Lafi hem ičerena le sa đikote na anena šukar plod." 16 "Niko na tharela i svetiljka te učari la čareja ili te čhivel la talo than e pašljōbnasoro, nego čhivela la ko than zakī svetiljka te šaj dikhen o svetlost okola kola đerdinena. 17 Sa soi garavdo ka dičhol; sa soi čorale ka šundol. 18 Adalese pazinen sar šunena. Adalese so, kas isi, ka del pe lese pana, a kas nane, ka lel pe lestar hem adava so mislini da isi le." 19 A e Isusesiri daj hem lesere phralja avena ine nakoro leste, ali oto but narodo našti ine te aven đi oleste. 20 A neko phenda lese: "Ti daj hem te phralja terđona avri hem mangena te dikhen tut." 21 A o Isus phenda: "Akalai mli daj hem mle phralja – kola šunena hem čerena o lafi e Devlesoro." 22 I jekh dive o Isus phenda ple učenikonende: "Te nakha ki aver strana oto jezero!" I đerdinde ano čamco hem pođinde. 23 A sar plovinena ine, o Isus zasuča. I muklja pe jekh zorali barval upro jezero. O čamco lelja te pherđol pani i arakhle pe ani opasnost. 24 I o učenici ale uzalo Isus hem džangavde le vačerindoj: "Gospodarona, Gospodarona, merajal!" I o Isus uštino, naredinda e barvaljače hem e talasende te ačhon, i ačhile hem ulo mir. 25 Tegani pučlja e učenikonen: "Kaj tumari vera?" A on darandile hem začudime pučle jekh avere: "Kova šaj te ovel akava so naredini e barvaljende hem e panjese, a on šunena le?" 26 I resle ko krajo e gerasakoro savoi prekalo e Galilejakoro jezero. 27 A kad o Isus ikילו ki phuv, reslja le nesavo manuš tari diz kova inele opsednutime demonencar. Sa edobor vreme inele nango hem na beštino ano čher, nego maškaro grobija. 28 I kad dikhlja e Isuse, vrištinda, pelo anglo leste hem vičinda oto sa

o glas: "So mangeja mandar, Isuse, Čhaveja e Najbare Devlesereja? Molinava tut, ma mučin man!" 29 (Adalese so o Isus već naredinda e melale duhose te ikljol adale manušestar. Angleder, di hem kad o stražarija pazinena le ine hem phandena le ko lancija hem ko okovija, o manuš phagela len ine hem o demoni legari le ine ko čuče thana.) 30 A o Isus pučlja le: "Sar to anav?" I ov phenda: "Legija", adalese so but demonja đerdinde ano leste. 31 I zorale molinde le te na naredini lenđe te džan ki Beskrajno rupa. (Abyssos g12) 32 A adari ko brego inele krdo oto bale save hana ine, i o demonja molinde e Isuse te mukel lenđe te đerdinen ano bale. I ov muklja lenđe. 33 Tegani o demonja iklindoj e manušestar, đerdinde ano bale. I o bale prastandile taro brego ano jezero hem taslile. 34 I kad okola so arakhena ine e balen dikhle so ulo, našle hem vačerde adalestar e manušende ani diz hem ano gava. 35 Tegani o manuša ale te dikhen so ulo. Ale koro Isus hem arakhle e manuše, kolestar ikliile o demonja, sar urjavdo hem saste gođaja bešela uzalo e Isusesere pre, i darandile. 36 A okola so dikhle adava so ulo, vačerde averende sar o Isus sasljarda e opsednutime manuše. 37 I sa o narodo oto krajo e gerasakoro zamolinde e Isuse te džal olendar adalese so uklinđa len bari dar. Tegani o Isus đerdinda ano čamco te irini pe palal. 38 A o manuš, kolestar o Isus ikalđa e demonen, molinda e Isuse te džal oleja, ali o Isus bičhalđa le vačerindoj: 39 "Irin tut te čhereste hem vačer sa so čerđa će o Devel." I o manuš dželo maškari sa i diz hem vačerda so čerđa lese o Isus. 40 A kad o Isus irinda pe ki aver strana oto jezero, but manuša inele radosna so dikhe le so avela, adalese so sare adžičerena le ine. 41 I dikh, alo o manuš palo anav Jair, kova inele vođa ani sinagoga. I perindoj anglo pre e Isusesere, phenda: "Molinava tut, ava maje ano čher." 42 Adalese so e Jairesiri jekhori čhaj, kola ine dešuduj berš, inele anglo meriba. I sar o Isus džala ine palo Jair, o narodo gurini pe ano leste. 43 A maškaro narodo inele jekh đuvli kolatar dešuduj berš thavdinda rat. Oj sa plo barvalipe dinda e doktorende, ali nijekh našti ine te sasljari la. 44 Nakhini oto palal e Isusesere hem dolinda pe upro lesere fostanesoro krajo hem otojekhvar ačhilo te thavdel latar o rat. 45 I o Isus pučlja: "Ko dolinda pe upra mande?" A kad đijekh olendar phende: "Na injum me", o Petar phenda: "Gospodarona, sar te džana kad but džene čedinde pe hem gurinena pe uzala tute." 46 A o Isus phenda: "Neko namerno dolinda pe upra mande. Osetindum sar ikljola mandar o zoralipe." 47 A i đuvli dikhlja so našti te garaj pe, tresindoj oti dar ali hem peli mujeja đī phuv anglo leste hem vačerda anglo sa o manuša sose dolinda pe upro leste hem sar otojekhvar inele sasljardi. 48

A o Isus phenda laće: "Mli čhaj, ti vera sasljarda tut. Dža ano mir!" 49 Sar o Isus pana vaćeri ine adava, nesavo manuš taro čher e Jairesoro, e sinagogakere vođasoro, alo hem phenda: "Jaire, ti čhaj muli. Ma više mućin e učitelje." 50 A o Isus šunđa adava hem phenda e Jairese: "Ma dara! Samo verujin hem oj ka ovel sasljardi!" 51 I kad reslo ko čher, o Isus na muklja nikase te đerdini oleja, sem e Petrese, e Jovanese, e Jakovese hem e čhajorjakere dadese hem e dajaće. 52 A sare, kola već inele ano čher, runde hem tugujinde palo late. A o Isus phenda: "Ma roven! Adalese so oj na muli, nego sovela." 53 I on asandile lese adalese so džande so muli. 54 A o Isus dželo hem dolinđa la taro vas hem vićinđa: "Čhajorije, ušti!" 55 I lakoro duho irinđa pe ano late, i otojekhvar uštini, a o Isus naredinđa te den la nešto te hal. 56 I lakoro dad hem lakiri daj inele but začudime, a o Isus naredinđa lende te na vaćeren nikase so ulo.

9 A o Isus vićinđa e dešuduje apostolen hem dinđa len zoralipe hem autoritet upro sa o demonja hem te sasljaren o nambormipa. 2 I bićhalđa len te propovedinen oto carstvo e Devlesoro hem te sasljaren e nambormen. 3 I phenda lende: "Ma legaren tumencar ništa ko drom: ni štapi, ni torba dromese, ni maro, ni love, hem te na ovel tumen aver gad. 4 Sa đikote ačhoveva ki nesavi diz, i đikote na džana adathar, bešen ano jekh čher. 5 Te na priminde tumen nesave dizutne, ikljoven tari adaja diz hem tresinen i prašina tumare preñar sar znako zako zoralo odbiba." 6 I on dzele taro gav ko gav, vaćerindoj o Šukar lafi hem sasljarindoj e nambormen ko sa o thana. 7 A o Irod, o vladari e Galilejakoro, šunđa sa so ulo i inele zbunime adalese so nesave vaćerde da o Jovan o Krstitelj uštino taro mule. 8 A avera vaćerde da o proroko o Ilija mothovđa pe ki phuv, a nesave avera vaćerde da taro mule uštino nesavo proroko taro purano vreme. 9 A o Irod phenda: "Me čhindum e Jovanesoro šero. A kovai onda akava kastar sa adava šunava?" I manglja te dikhel e Isuse. 10 I kad o apostolja irinde pe koro Isus, vaćerde lese sa so ćerde. I o Isus legarđa len peja hem cidinđa pe olenar nakori diz vićime Vitsaida te šaj oven korkore. 11 Ali o narodo šunđa adava i dželo palo lende. A o Isus dodžaćerđa len šukar, vaćerđa lende oto carstvo e Devlesoro hem sasljarda okolen kase adava valjanđa. 12 A kad lejla te perel i rat, o dešuduj apostolja nakhle đi o Isus hem phende lese: "Te muke ine e manušen te šaj džan ko pašutne gava hem thana kote šaj te arakhen nešto hajbnase hem than sojbnase. Adalese so injam akate ko čučo than kaj nane ništa." 13 A o Isus phenda lende: "Den len tumen nešto hajbnase!" A on phende: "Ali isi amen samo pandž mare hem duj maće.

Mangeja amendar te dža te čina hajbnase zako sa akava narodo?" 14 Adari inele đi ko pandž hiljade murša. Tegani o Isus phenda ple ućenikonende: "Čhiven len te bešen ko kupe po pinda." 15 I on ćerde adahar, hem čhivde sarijen te bešen. 16 O Isus lejla o pandž mare hem e duje maćhen, dikhlja nakoro nebo, zahvalinđa e Devlese zako hajba, phaglja len hem dinđa ko učenicu te podelinen len e manušen. 17 I sare hale đikote na čalile. A palo adava, dešuduj korpe ćedinde pe okolestar so aćhilo oto hajba. 18 Jekhvar kad o Isus korkoro molinđa pe, oleja inele lesere učenicu. Ov pućlja len: "So phenena o manuša, ko injum me?" 19 A on phende: "Nesave manuša phenena da tu injan o Jovan o Krstitelj, a avera phenena da tu injan o proroko o Ilija, a nesave avera phenena da tu injan jekh oto avera proroci taro purano vreme kova uštino taro mule." 20 Tegani o Isus pućlja len: "A so tumen phenena, ko injum me?" O Petar phenda: "Tu injan o Hrist, kole o Devel bićhalđa!" 21 A o Isus zorale naredinđa e ućenikonende te na vaćeren nikase dai ov o Hrist. 22 I phenda: "Me, o Čhavo e manušesoro, valjani but te patinav. O starešine, o šerutne sveštenicu hem o učitelja e Zakonestar naka prihvatinen man. Ka ovav mudardo, ali o trito dive ka uštav taro mule." 23 I o Isus phenda sarijende: "Ko mangela te džal pala mande, mora te aćhaj pe ple dživdipnastar hem te lel plo krsto taro dive ko dive hem te phirel pala mande. 24 Adalese so, ko mangela te spasini plo dživdipe, ka našali le, a ko našali plo dživdipe zbog mande, ka spasini le. 25 So vredini e manušese hem sa i phuv te ovel olesiri, a našali ili upropastini korkoro pes? 26 Adalese ko lađala mandar hem mle lafendar, hem me, o Čhavo e manušesoro, ka lađav olear kad ka avav ani mli slava hem ani slava e Dadesiri hem e svetone andelengiri. 27 A čaće vaćerava tumende, isi nesave akate maškara tumende kola naka meren đikote na dikhena o carstvo e Devlesoro." 28 Đi sar ofto dive palo adava so phenda lende, o Isus lejla peja e Petre, e Jovane hem e Jakove i dželo ki gora te molini pe. 29 I sar molini pe ine, lesoro muj ulo averćhane hem lesere šeja ule but parne hem sjajna. 30 I dikh, nekotar iklike duj manuša hem lejle te vaćeren oleja. Adala inele o Mojsije hem o Ilija. 31 On mothovde pe ano baro sjaj hem vaćerde oleja e meribnastar savo adžićeri le ano Jerusalim. 32 A o Petar hem okola so inele oleja, zasuče. Kad uštine, dikhle e Isuse ano baro sjaj hem e duje manušen sar terđona oleja. 33 I kad lejle o Mojsije hem o Ilija te ciden pe e Isusestar, o Petar phenda e Isusesu: "Gospodarona, šukari amende so injam akate. Te ćera trin šatorja: jekh tuće, jekh e Mojsijase hem jekh e Ilijase." Na džanda so vaćeri. 34 Sar vaćeri ine adava, iklilo jekh oblako savo ućharđa len. A on, kad ućharđa len

o oblako, darandile. 35 I šundilo glaso taro oblako savo vačerđa: "Akavai mlo Čhavo, kole birindum! Ole šunen!" 36 I palo adava so šundilo o glaso, o učenci dikhle samo e Isuse korkore. I trainde, hem tegani pana nikase na vačerde adalestar so dikhle. 37 Tejsato dive, kad o Isus hem o trin učenci huljile tari gora, baro narodo alo te dikhel e Isuse. 38 I dikh, nesavo manuš taro narodo lejla te vičini: "Učitelju, molinava tut te pomožine mle čhavesse, adalese soi maje jekhoru! 39 O bišukar duho but puti prelela le hem otojekhvar vrištini; frdela le ano grčevija hem ikljola lestar pena taro muj; uništini le hem jedva ačaj le. 40 I molindum te učenikonen te ispuđinen e bišukare duho mle čhavesstar, ali on našti ine te čeren adava." 41 A o Isus phenđa: "O, biverakiri hem rumimi generacijoj! Pana kobor valjani te ovav tumencar hem te trpinav tumen? Ana te čhave akari!" 42 I sar o čhavoro avela ine đi o Isus, o demoni frdinđa le ki phuv ano grčevija. A o Isus naredinđa e bišukare duhose te cidel pe e čhavorestar, sasljardja e čhavore hem dinda le palal ko dad. 43 Tegani sare inele začudime so dikhle e Devlesoro baro zoralipe. Sar sare čudinena pe ine zako adava so čerđa o Isus, ov phenđa ple učenikonenđe: 44 "Šunen šukar akala lafija: Me, o Čhavo e manušesoro, valjani te ovav predime ano vasta e manušengere." 45 Ali o učenci na halile so o Isus manglja te vačeri adaleja. Adava inele olendar garavdo sar te na haljoven le, a darandile te pučen le so adaleja manglja te vačeri lenđe. 46 A o učenci lejle maškara pumende te raspravinen kovai olendar najbaro. 47 A o Isus džandja soi lenđe ki godi, lejla jekhe čhavore, čivđa le uzala peste, 48 i phenđa lenđe: "Đijekh kova primini akale čhavore zbog maje, man primini. A đijekh kova man primini, primini e Devle kova bičhalđa man. Adalese so, ko maškara tumende pes dikhela sar najtikore, ovi najbaro." 49 A o Jovan phenđa e Isusesse: "Gospodarona, dikhlijam nesave manuše sar ano to anav ispuđini e demonen e manušendar. Amen na mukljam lese te čerel adava, adalese so na džala amencar pala tute." 50 A o Isus phenđa lese: "Muken le te čerel adava, adalese so okova kova nane protiv tumende, ovi tumencar!" 51 A kad inele paše o dive e Isusesere te ovel vazdime ko nebo, ov zorale odlučinđa te džal ko Jerusalem. 52 I bičhalđa nesave glasnikonen angla peste. I o džeze hem đerdinde ko nesavo gav ani regija Samarija te pripreminen le e Isusesse. 53 Ali o gavutne na mangle e Isuse adalese so džande da džala ko Jerusalem. 54 A dikhindoj adava o učenci o Jakov hem o Jovan, pučle e Isuse: "Gospode, mangleja li te phena te huljel taro nebo i jag hem sa te tharel len?" 55 A o Isus irinđa pe hem ukorinđa len. 56 I ov hem lesere učenci džeze ko aver gav. 57 I sar o učenci hem o Isus džana ine dromeja, nesavo

manuš alo hem phenđa e Isusesse: "Ka džav tuja kaj god tu džaja." 58 A o Isus phenđa lese: "E lisicen isi jazbine hem e čirikljen gnezdija, a man, e Čhavo e manušesere nane kaj te pašjarav mlo šero." 59 A avere manušesse phenđa: "Phir pala mande!" A ov phenđa: "Aš najangle, Gospode, te parunav mle dade, i ka džav pala tute." 60 Tegani o Isus phenđa lese: "Muk o mule te parunen ple mulen, a tu dža vačer oto carstvo e Devlesoro." 61 A aver manuš phenđa: "Ka phirav pala tute, Gospode, ali aš najangle te džav te pozdravinav man mle čherutnencar." 62 A o Isus phenđa lese: "Nijekh kova dolela pe upro plugo te orini i onda dikhela napalal, nane korisno zako carstvo e Devlesoro."

10 Palo adava, o Gospod Isus birinda avere eftavardešu duje učenikonen hem bičhalđa len duj po duj angla peste ko sa o dizja hem o thana ko save ov manglja te džal. 2 Angleder so te džan, o Isus phenđa lenđe: "I žetvai bari, a hari bučarne te čeden. Adalese, molinen e gospodare oti žetva te bičhali e bučarnen ki žetva pli. 3 Džan! Ače, bičhalava tumen sar bakroren maškaro ruva. 4 Ma legaren tumencar kesa e lovensar, ni torba dromese, ni buđeri obuča. I ma našalen tumaro vreme adahar so ka terđoven te pozdravinen nekasar odrumal. 5 I kad đerdinena ko nesavo čher, prvo vačeren: 'Mir akale čhereste!' 6 Te adari bešela o manuš kova mangela mir, tegani o mir, saveše tumen molinena, ka ačhol oleja; a te na manglja mir, tumaro mir ka irini pe tumenđe. 7 Kad avena ko nesavo čher, ma palo adava nakhen ko avera čera. Ačhoven ko jekh than, han hem pijen adava so o čherutne ikalena angla tumende, adalese so o bučarno zaslužini pli plata. 8 I ki savi diz đerdinena, a o dizutne priminena tumen, han okova so ikalena angla tumende. 9 Sasljaren e nambormen adari hem vačeren sarijenđe: 'Alo tumenđe paše o carstvo e Devlesoro!' 10 A ki savi diz đerdinena, a o dizutne na priminena tumen, iklindoj ko glavna droma e dizjakere, vačeren: 11 'Hem i prašina tumara dizjakiri, savi dolinđa pe ko amare pre, amen kosaja la sar znako zako zoralo odbiba. Ali te džanen da o carstvo e Devlesoro alo paše!' 12 Vačerava tumenđe da ko dive oto baro sudo, po lokhe ka ovel e manušenđe tari Sodoma negoli e manušenđe tari adaja diz." 13 "Jao tumenđe, manušalen taro Horazin! Jao tumenđe, manušalen tari Vitsaida! Te oven ine čudesija maškaro manuša taro Tir hem taro Sidon save ule maškara tumende, pana angleder ka bešen ine ano šeja oto kanaj hem ka čhoren pepeo upro pumare šere sar te mothoven da kajinena pe. 14 Ali e manušenđe taro Tir hem taro Sidon ka ovel po lokhe ko Sudo negoli tumenđe. 15 A tumen, manušalen taro Kafarnaum, na

li di o nebo ka vazden tumen? Di o than e mulengoro isi te peren. (Hadēs 986) 16 Tegani phenda e učenikonende: Ko šunela tumen, man šunela, a ko odbini tumen, man odbini. A ko odbini man, odbini e Devle kova bičhalda man.” 17 Kad o eftavardešu duj učenici irinde pe oto drom radosna, phende e Isuses: “Gospode, hem o demonja pokorinena pe amende ano to anav!” 18 A o Isus ko adava phenda lende: “Dikhlijum e Sotone sar perela taro nebo sar munja. 19 Eče, dindum tumen vlast te gazinen upro sapa hem o škorpije hem upro sa o zoralipe e neprijateljesoru hem ništa naka ovel tumende. 20 Ali ma edobor radujinen tumen zako adava so o bišukar duhija pokorinena pe tumende, nego više radujinen tumen adalese soi tumare anava zapisime ano nebo.” 21 I tegani o Isus radujinda pe ano Sveto Duho hem phenda: “Hvalinava tut, Dade, Gospode e nebosoro hem e phuvjakoro, so garavdan akava okolendar kola pes dikhena sar mudronen hem džanden, a mothovdan okolende kolai sar čhavore. Oja, Dade, džanav da čerđan adava adalese so adahar mangljan. 22 Mlo Dad sa muklja maje ko vasta. Niko na džanel e Čhave, sem o Dad; hem niko na džanel e Dade, sem o Čhavo hem okola kolende o Čhavo mangela te mothoj le.” 23 Tegani irinda pe nakoro učenici hem samo olende phenda: “Blago e jačhende save dikhena adava so tumen dikhena! 24 Vačerava tumende da but proroci hem carija mangle te dikhen akava so tumen dikhena, ali na dikhle; hem mangle te šunen okova so tumen šunena, ali na šunde!” 25 I dikh, jekh dive sar o Isus sikaj ine, nesavo učitelj e Zakonestar uštino te pučel le nešto sar te iskušini le, i pučlja: “Učitelju, so valjani te čerav te dobinav o večno dživdipe?” (aiōnios 9166) 26 A o Isus phenda lese: “Soi pisime ano e Mojsijasoro zakoni? So čitineja adari?” 27 I ov phenda e Isuses: “Mang e Gospode te Devle sa te vileja, sa te dušaja, sa te zoralipnaja hem sa te gođaja; hem mang te pašutne sar korkore tut.” 28 Tegani o Isus phenda lese: “Šukar phendan. Čer adahar hem ka živine.” 29 Ali o učitelj e Zakonestar manglja te opravdini pe i pučlja e Isuse: “A koi mlo pašutno?” 30 A ko adava, o Isus phenda lese akaja priča: “Nesave manuše, sar huljela ine tari diz Jerusalem ki diz Jerihon, dolinde o čora. On lelje lestar sa, di o šeja. Zorale marde le, i džeze, a o manuš pašlilo ko drom hem na džanda pese. 31 Na nakhlo but, i nekotar adale dromeja sar huljela ine nesavo svešteniko, dikhlja adale manuše hem nakhino oti aver strana. 32 Adahar da nesavo levit: alo di adava than kote o manuš pašljola, dikhlja le i nakhino oti aver strana adale dromesiri. 33 A inele nesavo Samarijanco savo džala ine adale dromeja. Kad reslja di ko than kote o manuš pašljola, dikhlja le, i pelo lese žal olese. 34 Tegani

o Samarijanco alo di o manuš, čorda ulje hem mol upro lesere rane te kosel len hem pačarda len. I čhivda le upro plo her hem legarda le ki gostionica, i adari brininda pe olestar. 35 Tejsato dive o Samarijanco ikalda duj srebrna kovanice hem dinda ko manuš kasiri inele i gostionica hem phenda lese: ‘Brinin tut akale manušestar, i sa so ka trošine buderi, ka irinav će kad ka irinav oto drom.’” 36 Tegani o Isus pučlja e učitelje e Zakonestar: “So tu pheneja? Kova akale trinendar mothovda pe sar pašutno okolese kole dolinde o čora?” 37 A ov phenda: “Okova kova mothovda lese milosrđe.” Tegani o Isus phenda lese: “Oja, hem tu dža hem čer adahar!” 38 I sar o Isus hem lesere učenici džana ine dromeja nakoro Jerusalem, đerdinde ko nesavo gav. Adari živinda nesavi đuvli palo anav Marta. Oj priminda len kora peste ko čher. 39 Ola inele phen palo anav Marija, koja beštini uzalo e Gospodesere e Isusesere pre hem šunda lesoro lafi. 40 A i Marta sa ki sig dikhela ine te kandel, i ali uzalo Isus hem pučlja le: “Gospode, tu li na dikheja adava so mli phen muklja man korkora te kandav? Phen laće te pomožini maje.” 41 A o Gospod phenda laće: “Marto, Marto! Brinineja tut hem uznemirineja tut zako but so, 42 a samo jekh valjani. I Marija izabirinda okova soi po šukar, i adava naka lel pe latar.”

11 I kad jekhvar o Isus završinda e molitvaja, jekh lesere učenikonendar phenda lese: “Gospode, sikav amen te molina sar so o Jovan o Krstitelj sikavda ple učenikonen.” 2 Tegani o Isus phenda lende: “Kad molinena, vačeren: ‘Dade, to sveto anav barjardo te ovel! To carstvo te avel! 3 De amen avdive o maro savo valjani amende đijekh dive! 4 Oprostini amende amare grešija sar so hem amen oprostinaja đijekhese kova grešinda premala amende! Hem cide amen taro iskušenje!’” 5 Tegani o Isus phenda lende: “Zamislinen da ki ekvaš i rat džana koro tumaro amal te phenen lese: ‘Amala, te de man trin mare, i ka irinav će. 6 Mlo amal alo oto drom kora mande, a nane man so te ikalav anglo leste!’ 7 A ov od andral te phenel: ‘Ma uznemirin man! O udarai phandle, a mle čhavore već pašlile mancar hem sovena. Našti akana te uštav te dav tut!’ 8 Vačerava tumende: te na uštino te del le adalese soi lesoro amal, ka uštel hem ka del le sa so valjani adalese so lesere amale nane lađ te ovel uporno. 9 Vačerava tumende: Mangen hem ka del pe tumende! Roden hem ka arakhen! Khuven hem ka phravel pe tumende! 10 Adalese so đijekh kova mangela, primini; hem kova rodela, arakhi; hem kova khuvela, ka ovel lese phravdo. 11 A kova dad tumendar: kad lesoro čhavo ka rodel lestar ine mače, ka del le sape? 12 Ili kad ka rodel jaro, ka del le škorpija? 13 Kad tumen, kola injen bišukar, džanen

te den šukar darija tumare čhavende, kobor više tumaro Dad taro nebo ka del e Svetone Duho okolende kola rodena olestar." 14 I jekh dive o Isus ispuđinda e demone kova čerela ine jekhe manuše te našti vačeri. Kad iklilo o demoni, o manuš lelja te vačeri. I o narodo inele zadivime, 15 ali nesave olendar vačerde: "E Veelzevulesere, e demonengere šerutnesere, zoralipnaja ispuđini e demoneni!" 16 A avera iskušinde e Isuse adahar so rođinde lestar znako taro nebo. 17 Ali o Isus džanda lengere mislija, i phenda lende: "Đijekh carstvo savoi ana peste podelime ka properel, hem o čher ano savo nane sloga ka perel. 18 Tei e Sotonesoro carstvo ana peste podelime, sar onda pana trajini? Akava vačerava adalese so tumen phenena da e Veelzevulesere zoralipnaja ispuđinava e demonen. 19 A te me e Veelzevulesere zoralipnaja ispuđinava e demonen, kasere zoralipnaja tumare učeni ispuđinena len? Adalese on ka dokažinen tumende da na injen u pravu. 20 Ali te me e Devlesere zoralipnaja ispuđinava e demonen, onda o carstvo e Devlesoro alo maškara tumende." 21 O Isus phenda hem akava: "Kad okova kovai zoralo hem naoružime pazini plo čher, lesoro barvalipei osigurime. 22 Ali kad avela o po zoralo lestar, ka pobedini le hem ka lel lestar o oružje upro savo inole nada hem ka delini plencar adava so lelja e bizoralestar. 23 Ko nane mancar, ovi protiv mande. I ko na čedela mancar, ov čhorela." 24 Tegani o Isus phenda: "Kad o bišukar duho ikljola taro manuš, džala ko šuke thana rodindoj kote šaj te odmorini. Kad na arakhi le, vačeri: 'Ka irinav man ko čher kotar iklijum.'" 25 I irinda pe hem arakhlja o čher šulavdo hem namestime. 26 Tegani džala hem lela efa avere duhen po bišukaren pestar hem đerdinena ano adava manuš hem ačhoven ađari. I ko kraj adale manušese ovela po bišukar nego angleder." 27 I sar o Isus vačeri ine adava, nesavi đuvli oto narodo vičinda: "Bahtali i đuvli koja akharđa tut ano vodi hem dinda tut čučil!" 28 A o Isus phenda: "Po bahtalei okola so šunena o lafi e Devlesoro hem čerena le!" 29 Sar čedela pe ine po baro narodo, o Isus lelja te vačeri: "Akajai generacija bišukar. Rodela mandar znako, ali nisavo znako naka del pe laće sem adava so inele e prorokose e Jonase. 30 Sar so adava so ulo e Jonaja inele znako e manušende kola živinde ki diz Niniva, adahar hem so ka ovel mancar, e Čhaveja e manušesereja, ka ovel znako akala generacijaće. 31 Ko dive oto baro sudo, i carica koja angleder vladinda ki južno phuv ka uštel hem ka osudini e manušen oti akajai generacija, adalese so tari durutni phuv ali te šunel e Solomonesiri mudrost, a akatei tumencar neko po baro e Solomonestar, a tumen na mangena te šunen! 32 Ko dive oto baro sudo, o manuša kola živinde ani purani diz

Niniva ka ušten protiv akajai generacija hem ka osudinen la, adalese so on pokajinde pe kad o Jona propovedinda, a akatei tumencar neko po baro e Jonastar, a tumen pana na pokajinden tumen!" 33 "Niko na tharela i svetiljka hem te čhivel la ko garavdo than ili talo čaro, nego čhivela la ko than zaki svetiljka te šaj dikhen o svetlost okola kola đerdinena. 34 Ti jakhi sar svetiljka te telose. Kadi ti jakh šukar, sai to telo osvetlime. A kadi ti jakh bišukar, hem to teloi ani tomina. 35 Adalese, pazin da o svetlost so mislineja dai ana tute nane tomina. 36 Tei sa to telo pherdo oto svetlost, bizo jekh kotor oti tomina, tegani sa to dživdipe ka ovel osvetlime sar kad i svetiljka osvetlini tut ple svetloja." 37 Kad o Isus vačerđa adava, nesavo farisej vičinda le te hal maro koro leste. I o Isus đerdinda lese ko čher hem čhivđa pe uzalo astali. 38 A o farisej dikhindoj adava, čudinda pe so o Isus, palo adeti, na thovđa ple vasta angleder o hajba. 39 A o Gospod Isus phenda lese: "Oja, tumen o fariseja kosena i šolja hem o čaro od avrijal, a pherden len tumara pohlepaja hem bišukaripnaja. 40 Hulavonalen! Nane li o Devel okova kova čerđa e manuše, kova džanel le hem od avrijal hem od andral? 41 Nego, den e čororende sar milostinja okova so isi tumen andre, hem sa ka ovel tumende čisto. 42 Ali jao tumende e farisejende so dena e Devlese desetak oto začinja: oti nana, oti ruta hem oto sa o povrće, a ačhavden te čeren averende okova soi pravedno hem te mangel e Devle. Valjani te den o dešto kotor, ali na troman te bistren te čeren adava soi po bitno. 43 Jao tumende e farisejende so volinena te bešen ko anglune thana ano sinagoge hem so volinena kad o manuša, pherde pošujiba premala tumende, pozdravinena tumen ko trgija. 44 Jao tumende adalese so injen sar o bioznačime grobija upra savende o manuša phirena, a na džanen." 45 Tegani nesavo oto učitelja e Zakonestar phenda e Isuses: "Učitelju, tu hem amen vredineja adale lafencar." 46 A o Isus phenda: "Jao hem tumende, učiteljalen e Zakonestar! Čhivena upro manuša pharipa but phare te akharen adahar so dena len pravilja save našti te ičeren, a ni najeja na mangena te mrdinen te pomožinen lende te akharen adava pharipe. 47 Jao tumende, adalese so vazdena spomenici e prorokonende kolen tumare pradada mudarde. 48 Adaleja mothovena da odobrinena adava so čerde tumare pradada: on mudarde len, a tumen vazdena lende spomenici. 49 Adalese o Devel mudro vačerđa tumendar: 'Ka bičhalav lende prorokonem hem apostolen. Nekas olendar ka mudaren, a nekas ka pragoninen.'" 50 Akala generacijatar ka rodel pe o rat sa e prorokonengoro savo thavdinda pana taro čeriba e svetosoro, 51 pana taro rat e Aveljesoro sa đī o rat e Zaharijasoro, kova

inele mudardo maškaro žrtveniko hem i svetinja ano Hram. Oja, vačerava tumenđe, akaja generacija ka ovel osudime zako adava rat so thavdinda! 52 Jao tumenđe, učiteljalen e Zakonestar! Adalese so e narodostar garavden o ključo oto džandipe. Korkore na đerdinden, a na mukljen te đerdinen ni okola kola mangle te đerdinen.” 53 I kad o Isus ikliło adathar, o učitelja e Zakonestar hem o fariseja ani bari holi lelje te protivinen pe hem te pučen le but so. 54 On dikhle te dolen le ko bišukar lafi sar te šaj optužinen le.

12 I kad čedinde pe nekobor hiljade manuša, edobor but inele da terdine jekh upra avereste, o Isus prvo lelja te vačeri ple učenikonenđe: “Arakhen tumen taro kvasco e farisejengoro, te na oven dujemujengere sar soi on. 2 Sa soi čorale ka otkrijini pe; sa soi garavdo ka šundol. 3 Adalese, sa so vačerden ani tomina, ka šundol ano svetlost; hem so pohari vačerden ko kan ano sobe, ka vačeri pe taro krovija sare te šunen.” 4 “Ali phenava tumenđe, amalalen: ma daran okolendar kola šaj te mudaren samo o telo, adalese so više adalestar naka šaj te čeren tumenđe. 5 A ka phenav tumenđe kastar te daran: te daran taro Devel kas palo mudariba isi zoralipe te frdel ano pakao. Oja, vačerava tumenđe, olearar te daran! (Geenna 91067) 6 Na biknena pe li pandž čiriklja zako samo duj najtikore kovanice? A palem nijekh olendar nane bisterdi anglo Devel. 7 A tumenđei hem đijekh bal ko šero džendo. Adalese, ma daran! E Devlese injen po dragocena negoli but čiriklja!” 8 “A vačerava tumenđe: Đijekh kova anglo manuša ka priznajini dai mlo, me, o Čhavo e manušesoro, anglo anđelja e Devlesere ka priznajinav dai ov mlo. 9 A te odrekninda pe neko mandar anglo manuša, hem me ka odrekninav man olearar anglo anđelja e Devlesere. 10 I te vačerđa neko lafi protiv o Čhavo e manušesoro, ka ovel lese oprostime; ali naka ovel oprostime okolese kova hulini upro Sveto Duho. 11 A kad ka anen tumen anglo sudo ko sinagoge, anglo vladarija hem o vlastija, ma oven zabrinuta sar hem soja te braninen tumen, so te vačeren! 12 Adalese so tegani o Sveto Duho ka sikaj tumen so te vačeren.” 13 Tegani neko oto narodo phenđa e Isuses: “Učitelju, vačer mle phralese te podelini mancar o nasledstvo.” 14 A o Isus phenđa lese: “Manušeja, ko čhivđa man te ovav sudija ili delioco upra tumenđe?” 15 Tegani phenđa sarjende: “Arakhen tumen hem ciden tumen tari pohlepa. I sa edobor barvalipe te ovel e manuše, lesoro dživdipe na avela oto adava so isi le.” 16 Tegani o Isus phenđa lende akaja priča: “Nesave barvale manušesiri phuv bijanda but. 17 I ov mislinda pe ana peste: ‘So te čerav? Nane man edobor baro than kote te čhivav mli žetva.’ 18 I phenđa: ‘Akava ka čerav! Ka peravav mle purane šupe hem

ka vazdav po bare, i adathe ka čhivav sa o điv hem avera šukaripa. 19 Tegani ka vačerav mla dušaće: Isi tut baro barvalipe bute beršende. Odmorin, ha, pi hem uživin!’ 20 Ali o Devel phenđa lese: ‘Hulavona! Akaja rat ka mere! A sa adava so spremindan, kasoro ka ovel?’ 21 Adahari okolese kova pese čedela barvalipe, a čororo anglo Devel.” 22 Tegani o Isus phenđa ple učenikonenđe: “Adalese vačerava tumenđe: ma oven zabrinuta zako tumaro dživdipe: ka ovel tumen li so te han; ni zako tumaro telo: ka ovel tumen li so te urjaven. 23 Adalese soi o dživdipe po bitno e hajbnastar hem tumaroi telo po bitno e šejendar. 24 Dikhen e gavranen! Ni sejnena ni čedena, nane len ni šupa kote te čhiven o điv, a palem o Devel parvari len. A tumen injen e Devlese po vredna e čirikljendar! 25 A kova tumendar šaj adaleja so brinini pe te produžini hari plo dživdipe? 26 Znači te našti ni adava najhari te čeren, sose onda brininena tumen zako bilo so aver? 27 Dikhen o divlja luluđa sar barjona. Na čerena buti, čak na sivenafse šėja, a vačerava tumenđe da ni o caro o Solomon, kova inele but barvalo, na inole edobor šuže šėja sar jekha olendar. 28 Te o Devel adahar šukar urjavela o biljke ko polje save avdive adari, a tejsa frdena pe ani jag, kobor li više tumenđe ka del šėja, tikora verakere manušalen! 29 Tumen ma oven zabrinuta zako adava so ka han hem so ka pijen, 30 adalese so adava rodna okola kola na džanen e Devlese. Tumaro Dad, o Devel, džanel da valjani tumenđe sa adava. 31 Nego roden o carstvo e Devlesoro, a ov ka del tumen sa adava so valjani tumenđe! 32 Ma daran, mlo tikoro stado! Tumare Dadesiri volja inele te del tumen o carstvo. 33 Bikninen so isi tumen hem o love den e čororende! Čeren tumenđe kese zako love save na properena hem barvalipe ko nebo savo nikad na tikorini. Niko naka šaj te avel adari te čorel tumaro barvalipe hem nijekh moljco naka uništini le. 34 Adalese so tumaro vilo ka ovel adari kaj tumaro barvalipe.” 35 O Isus ple učenikonenđe phenđa hem akava: “Oven spremna, urjavde zaki buti hem tumare svetiljke te oven tharde, 36 sar sluge kola adžičerena ple gospodare te irini pe čhere taro bijav. Kad irini pe o gospodari hem kad khuvela ko udar, o slugei spremna te phraven lese. 37 Blago okole slugenđe kolen o gospodari, kad ka avel, ka arakhi len džangale sar adžičerena le! Čače, vačerava tumenđe, ov, o gospodari, ka phandel pe i kecelja, ka bešljačeri len te han hem ka kandel len. 38 Blago e slugenđe kolen o gospodari ka arakhi džangalen čak hem te alo ki ekvaš i rat ili anglo dislijoja. 39 Ali akava te džanen: te džanel ine o čerutno ko savo sati avela o čor, naka mukel lese ine te đerdini ko čher te čorel. 40 Hem tumen oven spremna, adalese so o Čhavo e manušesoro ka avel

tegani kad na nadinena tumen!" 41 Tegani o Petar pučlja e Isuse: "Gospode, vačereja li akaja priča samo amende e učenikonende ili sarijende?" 42 O Gospod Isus phenda: "Kovai, onda, verno hem mudro upravniko kas o gospodari ka čhivel upreder ple sluge te del len hajba ko vreme? 43 Blago okole slugase kas lesoro gospodari, kad ka avel, ka arakhi sar čerela adahar. 44 Čače vačerava tumende, upreder sa o barvalipe plo ka čhivel le sar upravniko. 45 A te vačerđa adava sluga ana peste: 'Naka avel pana mlo gospodari' i lela te marel avere slugen, hem te hal, te pijel hem te mačol, 46 lesoro gospodari ka avel ano okova dive hem okova sati kad naka adžičeri le, ka čhinel le ko ekvaš hem ka čhivel le maškaro nevernici. 47 A okova sluga kova džanda i volja ple gospodaresiri, a na inele spremno ili na čerđa pali e gospodaresiri volja, but mariba ka hal. 48 A okova kova na džanda e gospodaresiri volja, a čerđa nešto zako so zaslužini kazna, hari mariba ka hal. Kasei dindo but, but ka rodel pe lestar. Kasei poverime but, više ka rodel pe lestar." 49 Tegani o Isus phenda: "Aljum te frdav jag e sudosiri ki phuv. So bi mangava ine več te ovel thardi! 50 A valjani te nakhavav e patibnasoro kstiba. But maje pharo đikote adava na završini pe! 51 Mislinena da aljum te anav mir ki phuv? Na. Aljum te čerav o manuša te ciden pe jekh averestar. 52 Adalese od akana, oto pandž čherutne, trin ka oven ki mli strana, a duj ki aver ili duj ki mli strana, a trin ki aver. 53 Ka uštel o dad upro čhavo hem o čhavo upro dad, i daj upri čhaj hem i čhaj upri daj, i sasuj upri bori hem i bori upri sasuj." 54 Tegani o Isus vačerđa e narodose: "Kad dikhena da o oblaci avena taro zapad, tegani phenena da ka perel bršin, i čače perela. 55 Kad phudela i barval taro jug, phenena da ka ovel tatipe, i ovela. 56 Dujemujengere manušalen! Džanen te pendžaren o izgled e phuvjakoro hem e nebosoro; sar onda na džanen te pendžaren o znakija akale vemesere? 57 Tumen korkore valjani te pendžaren okova soi ispravno. 58 Te neko legari tut ko sudo te tužini tut adalese so na irinđan lese o love, odrumal de sa tutar te mirine tut oleja angleder nego so resena adari. Te na čerđan adahar, ov šaj te vucini tut anglo sudija, a o sudija ka del tut ko manuš kova ka čhivel tut ano phandlipe. 59 Vačerava će da čače naka ikljove adathar sa đikote na irineja đ i zadnjo para."

13 Ano adava vreme nesave manuša phende e Isuseso o Pilat, o upravniko e rimesoro, naredinda nesave Galilejci te oven mudarde sar anena ine žrtve ano Hram. 2 A o Isus phenda lenđe: "Tumen li mislinena da adala Galilejci, adalese so adahar mudardile, inele po grešna sa avere

Galilejconendar? 3 Na! Ali te na pokajinden tumen, sarijen tumen ka adžičeri propast! 4 Ili okola dešu ofto upro kolende peli i kula ano Siloam hem mudarda len, tumen li mislinena da on inele po bare grešnici sa e manušendar kola živinena ano Jerusalem? 5 Na! Ali te na pokajinden tumen, sarijen tumen ka adžičeri propast!" 6 Tegani o Isus vačerđa lenđe akaja priča: "Inele nesave manuše smokva sadime pese ano vinograd, i alo te rodel lakoro plod, ali ništa na arakhlja. 7 Tegani phenda e vinogradarese: 'Ače, trin berš sar avava te rodav plod upri akaja smokva, ali na arakhava le. Čhin la! Sose te šučari i phuv?' 8 A ov phenda: 'Gospodarona, ačhav la pana akava berš. Ka handav okolo late hem ka frdav lače đubrivo, 9 i šaj đ i berše ka anel plod. A te na bijanda, ka čhine la.'" 10 I jekh savato sar o Isus sikaj ine ani jekh sinagoga, 11 adari inele nesavi đuvli kola o bišukar duho čerela ine te ovel namborme. Oj inele grbavo dešu ofto berš hem nisar našti ine te ispravini pe. 12 Kad o Isus dikhlja la, vičinda la kora peste hem phenda lače: "Đuvlije, oslobodimi injan taro to nambormipe!" 13 I čhivđa ple vasta upro late, a o otojekhvar ispravinda pe hem lejla te slavini e Devle. 14 Tegani e sinagogakoro vođa, holjame so o Isus sasljarda ko savato, phenda e narodose: "Isi šov dive ano kurko ko save šaj te čerel pe buti! Ko adala dive aven hem oven sasljarde, a na ko savato!" 15 A o Gospod Isus phenda lese: "Dujemujengere injen! Tumen li ko savato na phravena tumare guruve ili tumare here taro jasle te legaren le te pijel pani? 16 A akajai đuvli oto pleme e Avraamesoro kola o Sotoni i čerđa phandlja dešu ofto berš. Oj li na valjani te ovel phravdi taro akala lancija e nambormipasere ko savato?" 17 Kad phenda adava, lađandile sare kola inele protiv leste, a sa avera manuša radujinde pe zako sa o šukar čeriba save o Isus čerđa. 18 Tegani o Isus phenda: "Savesei slično o carstvo e Devlesoro? Soja te uporedinav le? 19 Sličnoi e semese oti gorušica save o manuš lejla hem frdinđa pese ki bašta. Ov barilo hem ulo kaš, hem o čiriklja čerde gnezdija upro lesere granke." 20 I palem phenda: "Soja te uporedinav o carstvo e Devlesoro? 21 Sličnoi e kvascose save i đuvli lejla hem čhivđa ano but baro čaro vareja, i ov čerđa sa o humer te uštel." 22 I sar o Isus džala ine ple dromeja đ ko Jerusalem, nakhela ine ko dizja hem ko gava hem sikaj e narodo. 23 I neko pučlja le: "Gospode, samo li hari manuša ka oven spasime?" A o Isus phenda lenđe: 24 "Den sa tumendar te đerdinen maškaro tesno udar e nebosoro adalese so but džene, vačerava tumende, ka roden te đerdinen, ali naka šaj. 25 Kad o čherutno ka uštel hem ka phandel o udar, ka ovel kasno. Tegani ka terđoven avri hem ka khuyen ko udar vačerindoj: 'Gospodarona, phrav

amende! Ali ov ka phenel tumende: 'Na džanav tumen kotar injen.' 26 Tegani ka phenen: 'Haljam hem piljam tuja, hem tu sikavđan ko amare dizjengere droma.' 27 A ov ka phenel: 'Na džanav tumen kotar injen. Ciden tumen mandar, sare tumen kola čerena bišukaripe!' 28 Tegani ka ovel baro rojba hem krciba e dandengoro tari dukh kad ka dikhen e Avraame, e Isaake, e Jakove hem sa e prorokonen ano carstvo e Devlesoro, a tumen frdime avri. 29 O manuša ka aven taro istok hem taro zapad, taro sever hem taro jug hem ka čhiven pe uzalo astali ki gozba ano carstvo e Devlesoro. 30 Ače, okola kolai akana prva tegani ka oven zadnja, a okola kolen akate dikhena sar zadnjonen adari ka oven prva." 31 I tegani nesave fariseja ale koro Isus hem phende lese: "Dža akatar ko nesavo aver than, adalese so o caro o Irod mangela te mudari tut." 32 O Isus phenda lenđe: "Džan hem vačeren adala lisačace: 'Ka ispuđinav e demonen hem ka saslarjav avdive hem tejsa, a ko trito dive završinava mli buti.' 33 Ali avdive, tejsa hem prektejsa valjani te džav mle dromeja, adalese so izgledini dai o Jerusalem than kote sa o proroci valjani te oven mudarde. 34 Jerusalime, Jerusalime, tu savo mudareja e prorokonen hem frdeja bara upro okola kolai tumende bičhalde! But puti mangljum te čedav te manušen sar i khani ple piličken talo ple phaka, ali tumen na mangljen! 35 Ače, to čher ka ovel napustime! I vačerava tumende da čače naka dikhen man đikote na phenena: 'Blagoslovime! okova kova avela ano anav e Gospodesoro!'"

14 I ko jekh savato, o Isus inele vičime ko čher nesave farisejengere vođasoro te hal maro, i dželo. Sare so inele adari, šukar ine posmatrinena le, 2 adalese so anglo leste inele nesavo namborme manuš kasere vasta hem o pre inele pherde pani. 3 I o Isus pučlja e učiteljen e Zakonestar hem e farisejen: "Palo e Mojsijasoro zakoni, tromal pe li te sasljari pe ko savato ili na?" 4 A on ništa na phende. Tegani o Isus čhivđa plo vas upro namborme manuš, sasljarda le hem muklja le te džal. 5 A olenđe phenda: "So mislinena tumaro čhavo ili tumaro guruh ko savato perela ano bunari, ini sigate ka ikalen le ine adathar?" 6 I na ine len so te phenen ko adava. 7 Kad o Isus dikhlja sar o gostija kola ale te han rodenafse najšukar thana bešbnase, phenda lenđe akaja pričā: 8 "Kad injan vičime nekase ko bijav, ma beš ko najšukar than, adalese so šaj maškaro vičime isi nesavo manuš kovai po baro tutar. 9 Tegani okova so vičinda tut ka phenel će: 'De to than akalese.' Tegani ka ove lađardo, i ka dža te dole o zadnjo than. 10 Nego, kad injan vičime, dža hem beš ko zadnjo than. Kad ka dikhel tut okova so vičinda tut ka phenel će: 'Amala, ava beš ko po šukar than!'"

Tegani sa o gostija ka dikhen kobor injan poštujime. 11 Adalese, ko pes povazdela, ka ovel peravdo; a ko ponizini pe, ka ovel povazdime." 12 Tegani o Isus phenda okolese so vičinda le: "Kad vičineja gostonen ko ručko ili ki večera, ma vičin samo te amalen, te phraljen, te familija, hem te barvale komšijen. Te vičinda olen, hem on tut ka vičinen ko hajba kora pumende sar te irinen će. 13 Nego, kad vičineja ko hajba, vičin e čororen, e sakatimen, e bangen hem e kororen. 14 Tegani ka ove blagoslovime, adalese so olen nane sar te irinen će. A o Devel ka irini će tegani kad ka vazdel e pravednikonen taro mule." 15 Kad adava šunđa jekh okolendar so beštine uzalo astali, phenda e Isuseso: "Bahtaloi okova kova ka hal maro ano carstvo e Devlesoro!" 16 A ko adava, o Isus phenda lese: "Nesavo manuš čerđa bari gozba hem vičinda bute manušen. 17 I kad sa inele čerdo hajbnase, bičhalđa ple sluga te phenel e vičimende: 'Sai akana spremno. Aven!' 18 Ali jekh pala avereste lelje te phenen lese sose našti te aven. O prvo phenda lese: 'Čindum njiva i valjani te džav te dikhav la. Molinava tut, vačer te gospodarese da adalese našti te avav.' 19 O dujto phenda: 'Samo so čindum deše guruven i džava te dikhav sar ka orinen. Molinava tut, vačer te gospodarese da adalese našti te avav.' 20 O trito phenda: 'Samo so leljum romnja i adalese našti te avav.' 21 I o sluga irinda pe hem phenda sa adava ple gospodarese. Tegani o gospodari holjanda i phenda ple slugase: 'Sidar, ikljov ko droma e dizjakere hem ko trgija i ana akari e čororen, e sakatimen, e kororen hem e bangen.' 22 Kad o sluga čerđa adava, phenda: 'Gospodarona, čerdum adahar sar so naredinda, ali pana isi thana.' 23 I o gospodari phenda lese: 'Ikljov avri tari diz ko droma hem ko staze hem terin e manušen te aven te ovel pherdo mlo čher. 24 Vačerava tumende da nijekh okole manušendar kola inele vičime naka hal ki mli gozba.'" 25 I but manuša džana ine dromeja palo Isus. Ov irinda pe nakoro lende hem phenda lenđe: 26 "Te neko mangela te ovel mlo učeniko, valjani te mangel man but više nego ple dade hem pla daja, pla romnja hem ple čhaven, ple phraljen hem ple phenjen, više nego plo dživdipe. Te na čerđa adahar, našti te ovel mlo učeniko. 27 Ko na akhari plo krsto hem na džala pala mande, našti te ovel mlo učeniko. 28 Adalese so, ko tumendar ka lel ine te vazdel kula, a angleder adalestar te na bešel te računini o troško te dikhel ka šaj li te završini la? 29 Te samo čhivđa o temelji, i na ačhola le love te završini đī o kraj, sare kola ka dikhen adava ka asan lese 30 hem ka phenen: 'Akava manuš lejla te vazdel kula, a našti ine te završini la!' 31 Ili, kova caro kad džala te arakhi pe ko mariba avere caronencar, angleder adalestar na bešela te

razmislini šukar ka šaj li ple deše hiljadencar te marel pe adaleja kova avela protiv leste ple biše hiljadencar? 32 Te našti, ka bičhali ple manušen koro aver caro, sar pana na alo paše, te pučen le savei o uslovija zako mir. 33 Ađahar da đijekh tumendar kova na mukela sa so isi le, našti te ovel mlo učeniko." 34 Tegani o Isus phendā: "Šukari o lon. Ali te našaldā plo londipe, soja ov ka londari pe? 35 Esavko nane šukar ni zakī phuv ni zako đubrivo, nego frdela pe. Kas isi kana te šunel, nek šunel!"

15 But carinici hem prešunde grešnici čedena pe ine uzalo Isus te šunen le. 2 A o fariseja hem o učiteljā e Zakonestar lelje te gundinen vačerindoj: "Akava primini kora peste e grešnikonen hem hala olencar." 3 Adalese o Isus phendā lenđe akaja pričā: 4 "Te nekas tumendar isi šel bakre i jekh olendar našaldilo, so ka čerel? Ka ačaj e enjavardešu enjen ko polje hem ka džal te rodel e našalde bakre sa đikote na arakhi le. 5 I kad ka arakhi le, ka radujini pe, ka čhivel le ko piče 6 hem ka legari le čhere. Tegani ka vičini ple amalen hem ple komšijen kora peste hem ka phenel lenđe: 'Radujinen tumen mancar! Arakhljum mle našalde bakre.' 7 Vačerava tumenđe, ađahar da ano nebo ka ovel po bari radost zako jekh grešniko kad pokajini pe nego li zako enjavardešu enja pravednici kolende na valjani pokajiba." 8 O Isus phendā hem akava: "Ili te nesava đuvlja isi deš srebrna kovanice, i jekh našali, so ka čerel? Ka tharel i svetiljka, ka šulaj o čher hem šukar ka rodel i kovanica đikote na arakhi la. 9 I kad ka arakhi la, ka vičini ple amalinen hem ple komšiken kora peste hem ka phenel lenđe: 'Radujinen tumen mancar! Arakhljum i kovanica savi našaldum.' 10 Ađahar, vačerava tumenđe, ovela radost maškaro anđelja e Devlesere zako jekh grešniko kova pokajini pe." 11 I o Isus phendā: "Jekhe manuše ine duj čhave. 12 I o tikneder čhavo phendā ple dadese: 'Dade, de man akana o kotor te barvalipnastar so pripadini maje.' I ađahar o dad podelinda lenđe plo barvalipe. 13 I palo nekobor dive o tikneder čhavo čedinda sa so inole, dželo ki durutni phuv hem adari halja sa plo barvalipe ađahar so živinda dilikane. 14 Kad trošinda sa o love, ulo baro bokhalipe ani adaja phuv i tegani na inole so te hal. 15 I dželo te čerel buti koro jekh manuš kova živinda adari. Adava manuš bičhalđa le pese ko polje te arakhi balen. 16 O čhavo edobor inele bokhalo da manglja te hal adava so hana o bale, ali niko na dinda le čak ni adava. 17 A kad lelja te razmislini šukar, phendā ana peste: Mle dadesere bučarmen isi da buderi hajbnase, a me akate merava bokhatar! 18 Ka uštav hem ka irinav man koro mlo dad hem ka phenav lese: 'Dade, grešindum anglo Devel hem angla tute! 19 Na injum dostojno akana te vičinav man

to čhavo. Molinava tut, le man sar jekhe bučarne te čerav buti kora tute.' 20 I uštino hem lelja te džal koro plo dad. Pana sar inele dur, lesoro dad dikhlja le sar avela, pelo lese žal, prastandilo nakoro leste, zagrinda le hem čumudinda le. 21 Tegani o čhavo phendā: 'Dade, grešindum anglo Devel hem angla tute! Na injum dostojno akana te vičinav man to čhavo.' 22 A o dad phendā ple slugende: 'Sig anen o najšužo ogrtači hem urjaven le! Čhiven lese i angrustik ko naj hem o sandale ko pre! 23 Anen okole thuljarde telco te čhinen, te ha hem te veselina amen, 24 adalese so akava mlo čhavo inele mulo, a akana oživinda, inele našaldo, a akanai arakhlo.' I lelje te veselinen pe. 25 A lesoro phureder čhavo čerela ine buti ki njiva. I ko iriba, sar avela ine paše uzalo čher, šunđa bašaliba hem čheliba. 26 Tegani vičinda jekhe sluga te pučen le so ulo adava. 27 O sluga phendā lese: 'To phral irinda pe čhere. To dad čhinda e thuljarde telco adalese so dikhlja le dživde hem saste.' 28 I o phureder čhavo holjanda hem na manglja te đerdini ko čher. Tegani lesoro dad ikילו hem molinda le te đerdini. 29 A ov phendā ple dadese: 'Ače, sa edobor berša sar robo kandava tut hem nikad na phagljum to lafi, a nijekhvar na dindan man ni buzore te šaj mle amalencar te veselinav man. 30 A kad alo akava to čhavo, kova halja to barvalipe e kurvencar, tu čhindan lese thuljarde telco.' 31 A lesoro dad phendā lese: 'Mlo čhavo, tu stalno injan mancar. I sa soi mlo – kloī. 32 Ali, valjandam ađahar te veselina amen hem te radujina amen adalese so akava, to phral, inele mulo, a akana oživinda; inele našaldo, a akanai arakhlo!"

16 O Isus ple učenikonende vačerđa: "Jekhe barvale manuše ine upravniko kole tužinde da halja lesoro barvalipe. 2 I o barvalo vičinda le hem phendā lese: 'So šunava tutar adava? Ana maje o spisko kote pisindan mle lovendar adalese so našti više te čere buti kora mande sar upravniko!' 3 Tegani o upravniko phendā ana peste: 'So ka čerav kad mlo gospodari ka cidel man tari buti? Na injum edobor zoralo te handav, a lađava te prosinav. 4 Džanav so te čerav te šaj o manuša priminen man pumende ano čhera kad ka ovav cidime tari buti.' 5 I vičinda sa ple gospodaresere dužnikonen, i pučlja e prvone: 'Kobor aveja mle gospodarese?' 6 A ov phendā: 'Šel burija uljeja.' Tegani o upravniko phendā lese: 'Sidar le to lil kaj pisime kobor aveja lese hem čhiv da aveja lese pinda.' 7 I pučlja avere: 'A tu kobor aveja mle gospodarese?' A ov phendā: 'Šel burija điveja.' I olese da phendā o upravniko: 'Le to lil hem čhiv da aveja lese oftovardeš.' 8 I o gospodari pohvalinda e nepoštenone upravniko so inele džando hem so ađahar postupinda. Akava mothoj dai o manuša akale

svetosere po džande ko postupci premalo okolende kolai slična olenđe, nego o manuša e svetlosere. (aiōn g165) 9 Vačerava tumende: čeren tumende amalen adahar so ka pomožinen lenđe akala phuvjakere barvalipnaja, te šaj, kad ka nakhel adava barvalipe, te oven primime ano večna čera. (aiōnios g166) 10 Kovai verno ano najtikore buća, ov ka ovel verno hem ano najbare; a kova nane pravedno ano najtikore buća, ov naka ovel pravedno hem ano najbare. 11 Te na injen verna ano akala phuvjakoro barvalipe, ko ka mukel tumende ano vasta o čačimasoro barvalipe? 12 Te na injenle verna ano averesoro barvalipe, ko ka del tumen tumaro? 13 Nijekh sluga našti kandel duje gospodaren. Ili ka mrzini jekhe, a ka mangel e dujtone; ili jekhesa ka ovel poslušno, a e dujtone naka podnosini. Našti kanden hem e Devle hem o barvalipe.” 14 Sa adava, so vačerđa o Isus, šunde o fariseja kola but mangle o love, i asandile lese. 15 A o Isus phenda lenđe: “Tumen injen adala so čerena tumen pravedna anglo manuša, ali o Devel džanel tumare vile. Okova soi but vredno e manušenđe, adavai gadno e Devlese.” 16 Tegani o Isus phenda: “O Zakoni e Mojsijasoro hem o Lila e prorokonengere sikavena ine e manušen đi o aviba e Jovanesoro, a od tegani propovedini pe o Šukar lafi taro carstvo e Devlesoro hem dijekh nasilno đerdini ano leste. 17 A palem, po lokhe o nebo hem i phuv te nakhen, negoli jekh slovo oto Zakoni te properel. 18 Jekh primer: Kova tumendar ačaj pla romnja hem lela avera, čerela preljuba. Hem kova lela romnja kola o rom muklja, isto čerela preljuba.” 19 O Isus phenda: “Inele nesavo barvalo manuš kova urjela pe ine sa ano najšuže šeja hem taro dive ko dive hala ine sa najšukar habinja. 20 Angli lesiri kapija sa ano čirevija pašljola ine nesavo čororo manuš palo anav Lazar. 21 Ov but manglja te čajlari pe e troškendar save perena ine taro astali e barvalesoro. Čak hem o đukle avena ine hem ližinena lesere čirevija. 22 Kad mulo o čororo, o anđelja legarde le e Avraamese ki angali. I o barvalo da mulo hem inele parume. 23 I ano than e mulengoro, ano bare muke, o barvalo vazdinda ple jača hem odural dikhlja e Avraame hem e Lazare lese ani angali. (Hadēs g86) 24 Tegani vičinda: ‘Dade Avraame, smilujin tut maje hem bičhal e Lazare te čhivel samo hari plo naj ano pani hem te avel te šudrari mli čhib, adalese so but injum mučime ani akaja jag.’ 25 A o Avraam phenda: ‘Mlo čhavo, setin tut da primindan to šukaripe tuče ko dživdipe, a o Lazar plo bišukaripe. A akanai e Lazarese šukar akate, a tu mučineja tut. 26 Sem adava, isi bari provalija maškar amende hem tumende i te manglja neko te nakhel akatar kora tumende ili adathar kora amende, naka šaj.’ 27 A o barvalo phenda: ‘Onda molinava

tut, dade Avraame, bičhal e Lazare mle dadese ko čher. 28 Adari isi man pandž phralja. Nek o Lazar upozorini len, te na aven hem on ko akava than e mukengoro.’ 29 A o Avraam phenda: ‘Isi len o Zakoni e Mojsijasoro hem o Lila e prorokonengere. Nek šunen olen!’ 30 A ov phenda: ‘Nane adava dovoljno, dade Avraame! Ali te alo lenđe neko taro mule, ka obratinen pe.’ 31 I o Avraam phenda lese: ‘Te na šunde adava so pisinda o Mojsije hem o proroci, naka šunen ni te neko uštino taro mule.’”

17 O Isus phenda ple učenikonende: “O iskušnja mora te aven, ali jao okolese prekala kaste avena. 2 Olese ka ovel ine po šukar ki men te ovel lese phandlo baro bar hem te ovel frdime ano more, nego te čerel jekh akale tikorendar te perel ano greh. 3 Arakhen tumen! Te to phral grešini, ukorin le, i te pokajinda pe, oprostini lese. 4 I te efa puti ko dive grešini premala tute hem efa puti avela kora tute hem vačeri će: ‘Kajinav man’, oprostini lese.” 5 O apostolja phende e Gospodese: “De amen po bari vera!” 6 A o Gospod phenda: “Te isi tumen vera tikori sar zrno oti gorušica, ka phenen ine akale kaštese: ‘Ikal tut taro koreno hem sadin tut ano more!’ I ka šunel tumen ine. 7 Te phena da nekas tumendar isi sluga kova handela ili arakhi e bakren. I kad ov irini pe tari njiva, ko tumendar ka phenel lese: ‘Sidar ava akari hem beš te ha maro?’ 8 Na li, umesto adava, ka phenen lese: ‘Čer maje te hav, phand tut i kecelja hem kande man đikote hava hem pijava, a palo adava tu ka ha hem ka pije?’ 9 Na li ov zahvalini e slugase adalese so čerđa adava so ine lese naredime? Na. 10 Adahar hem tumen, kad čerena sa so naredinda tumende o Devel, vačeren: ‘Amen injam sluga kolende na valjani te zahvalini pe! Čerđam samo soi amari buti!’” 11 I sar o Isus džala ine nakori diz Jerusalem, nakhino maškari regija Samarija hem i regija Galileja. 12 I sar đerdini ine ko nesavo gav, nakoro leste ale deš gubavci kola terdine po dur olestar 13 hem vičinde: “Isuse, Gospodarona, smilujin tut amende!” 14 Kad dikhija len o Isus, phenda lenđe: “Džan hem mothoven tumen e sveštenikonende!” I sar džana ine dromeja, sasliile tari guba. 15 I jekh olendar kad dikhija so sasliilo, irinda pe koro Isus slavindoj e Devle oto sa o glaso. 16 Pelo anglo lesere pre mujeja đi phuv, zahvalindoj lese. A ov inele Samarijanco. 17 Tegani o Isus pučlja: “Na li deš sasliile? A kaj pana okola enja? 18 Nijekh li olendar na aračhilo te irini pe hem te slavini e Devle, sem akava jekh kova čak nane ni Jevrejco?” 19 I phenda e manušese: “Ušti hem džal! Ti vera spasinda tut!” 20 Jekh dive o fariseja pučle e Isuse kad ka avel o carstvo e Devlesoro. O Isus phenda lenđe: “O carstvo e Devlesoro na avela e zakonencar saven ka šaj te dikhen pe. 21 Naka šaj te phenel pe: ‘Ače

akatei! ili 'Eče adari! Adalese soi o carstvo e Devlesoro maškara tumende!" 22 Tegani phendā ple učenikonende: "Avela o vreme kad ka mangen te dikhen samo jekh dive e Manušesere Čhavesoro, ali naka šaj te dikhen le. 23 O manuša ka phenen tumende: 'Eče adari!' ili 'Ače akatei!' Ali ma džan adari hem ma prastan palo lende! 24 Adalese so o aviba e Manušesere Čhavesoro ko lesoro dive ka ovel sar kad i munja činela taro jekh krajo e nebosoro, a svetlini ko dujto. 25 Ali angleder adalestar valjani but te patini hem te ovel odbacime akala generacijatar. 26 Hem sar so inele ano vreme kad o Noje živinda, ađahar ka ovel hem ano vreme kad me, o Čhavo e manušesoro, ka avav. 27 O manuša hana ine hem pijena, lena pe hem dena pe sa di o dive kad o Noje đerdinda ki barka. Tegani alo o baro pani hem tasavđa sarijen. 28 Ađahar da inele ano vreme kad o Lot živinda. O manuša ani diz Sodoma hana ine hem pijena, činena hem biknena, sadinena hem vazdena čhera. 29 A ko dive kad o Lot iklilo tari Sodoma, odupral sar bršin peli jag hem sumpor hem mudarda sarijen. 30 Ađahar ka ovel hem ko dive kad o Čhavo e manušesoro ka mothoj pe. 31 Ko adava dive, ko ka ovel upro čher, a lesere stvarija ano čher, ma te huljel te lel len. Ađahar da, ko ka ovel ki njiva, ma te irini pe čhere palo ple stvarija. 32 Setinen tumen so ulo e Lotesere romnjaja! 33 Ko dikhela te arakhi plo dživdipe, ka našali le, a ko našali plo dživdipe zbog mande, ka arakhi le. 34 Vačerava tumende: ki adaja rat duj džene ka pašljon ani jekh soba; jekhe ka lel pe, a e dujtone ka ačaj pe. 35 Duj đuvlja zajedno ka čeren hajbnase; jekha ka lel pe, a e dujtone ka ačaj pe. 36 [Duj murša ka čeren buti ki njiva; jekhe ka lel pe, a e dujtone ka ačaj pe.] 37 I on pučle e Isuse: "Kaj, Gospode?" A ov phendā lende: "Kaj isi mulo telo, adari čedena pe o lešinarija."

18 Tegani o Isus vačerda ple učenikonende priča da uvek valjani te molinen pe hem te na odustajinen. 2 Phendā: "Inele nesavo sudija ani jekh diz. Na darandilo e Devlestar hem na ačhilo lese di o manuša. 3 A inele hem nesavi udovica ani adaja diz. Oj stalno avela ine koro leste hem molini le: 'De man pravda anglo okova kova tužini man!' 4 Ov jekh vreme na manglja te pomožini laće. Ali kad nakhlo nesavo vreme, phendā korkoro pese: 'Iako na darava e Devlestar hem na ačhilo maje di o manuša, 5 ka dav pravda akala udovicaće, adalese so stalno avela kora mande, i te na avel više te dosadini man!'" 6 Tegani o Gospod Isus phendā: "Šunen šukar so phendā o nepravedno sudija! 7 O Devel li naka del pravda ple izabirimende kola rat hem dive molinena le? Ov li ka ačaj len te adžičeren? 8 Vačerava

tumende, ka del len pravda, hem adava sigate. Ali kad me, o Čhavo e manušesoro, ka irinav, ka arakhav li vera ki phuv?" 9 Tegani o Isus vačerda akaja priča okolende kola mislinde dai pravedna, a averen dikhle sar po tikoren pumendar: 10 "Duj manuša dzele ko Hram te molinen pe: jekh inele farisej, a o dujto cariniko. 11 O farisej, terdindoj, molinda ana peste ađahar: 'Devla, hvala će so na injum sar avera manuša: čora, nepravedna, preljubnici ili sar akava cariniko. 12 Postinava duj puti ano kurko hem dava desetak oto sa so zaradinava.' 13 A o cariniko, terdindoj odural, na manglja ni te dikhel nakoro nebo, nego khuvela pe ine ko gruda oti tuga hem vačeri: 'Devla, smilujin tut maje, e grešnikose!' 14 Vačerava tumende: akava cariniko irinda pe čhere opravdime anglo Devel, a na o farisej! Adalese so ko pes povazdela, ka ovel peravdo; a ko ponizini pe ka ovel povazdime." 15 O manuša anena ine anglo Isus pumare tikore čhavoren te čhivel ple vasta upro lende. I kad o učenici dikhle adava, braninde lende. 16 Ali o Isus vičinda len angla peste vačerindoj e učenikonende: "Muken e čhavoren te aven kora mande hem ma braninen lende, adalese so esavkenđe pripadini o carstvo e Devlesoro! 17 Čače vačerava tumende, ko na primini o carstvo e Devlesoro sar o čhavoro, naka đerdini ano leste." 18 I nesavo šerutno e jevrejengoro pučlja e Isuse: "Učitelju šukareja, so valjani te čerav te dobinav o večno dživdipe?" (aiōnios g166) 19 A o Isus phendā lese: "Sose vičineja man šukareja? Samoi jekh šukar – o Devel. 20 O naredbe džane: 'Ma čer preljuba!', 'Ma mudar!', 'Ma čor!', 'Ma svedočin hovavne!', 'Poštujin te dade hem te daja!'" 21 Tegani o šerutno phendā: "Sa adava ičerava pana taro tikoripe." 22 Ko adava, o Isus phendā lese: "Pana jekh ačhola tut te čere: biknin sa so isi tut, a o love de e čororende i ka ovel tut barvalipe ano nebo. Tegani ava hem phir pala mande." 23 A ov kad šunda adava, rastužisalo adalese so na manglja te biknel plo baro barvalipe. 24 A kad dikhlja le o Isus sar rastužisalo, phendā: "Kobori pharo e barvalende te đerdinen ko carstvo e Devlesoro! 25 Po lokhei e kamilaće te nakhel maškaro kan e suvjakoro nego e barvaleso te đerdini ko carstvo e Devlesoro." 26 A o manuša kola šunde adava, phende: "Ko onda šaj te ovel spasime?" 27 A o Isus phendā lende: "So nane moguće e manušende, moguće e Devlese." 28 O Petar phendā: "Ače, amen sa ačhavdam te dža pala tute." 29 A o Isus phendā lende: "Čače vačerava tumende, đijekh kova ačhavda plo čher, ili e romnja, ili e phraljen, ili e dade hem e daja, ili e čhaven zbog o carstvo e Devlesoro, 30 ka primini po više ko akava sveto adalestar so ačhavda hem ka primini o večno dživdipe ko sveto savo avela." (aiōn g165, aiōnios g166) 31 O Isus cidinda

pe e dešuduje apostolencar ki strana hem phenda lenđe: "Ače, džaja nakoro Jerusalem. Adari ka pherđol sa adava so o proroci pisinde ano Sveto lil mandar, e Manušesere Čhavestar. 32 Ka den man ko manuša kola nane Jevreja. On ka maren muj mancar, ka vredinen man hem ka čhungaren man. 33 Ka šibinen man hem ka mudaren man, ali o trito dive ka uštav taro mule." 34 O učenci na halile ništa adalestar so o Isus vačerda lenđe. O značenje adale lafengoro inele garavdo olendar, i na džande sostar o Isus vačeri. 35 Kad o Isus alo paše uzali diz Jerihon, uzalo drom bešela ine nesavo kororo manuš hem prosini. 36 Kad o kororo manuš šunđa sar o narodo nakhela, raspučlja pe soi adava. 37 I phende lese so o Isus o Nazarećanin nakhela. 38 Tegani o kororo vičinda: "Isuse, Čhaveja Davidesereja, smilujin tut maje!" 39 A o manuša kola phirde anglo Isus vičinde upro leste te traini, ali ov pana po zorale vičinda: "Čhaveja Davidesereja, smilujin tut maje!" 40 Tegani o Isus terdino hem naredinda te anen e korore anglo leste. I kad ande le, o Isus pučlja le: 41 "So mangeja te čerav će?" A o kororo phenda: "Gospode, mangava te dikhav." 42 I o Isus phenda lese: "Dikh! Ti vera sasljarda tut." 43 I otojekhvar o kororo šaj ine te dikhel hem lejja te džal palo Isus slavindoj e Devle. I sa o manuša kola dikhle adava zahvalinde e Devlese.

19 O Isus đerdinda ani diz Jerihon. I sar nakhela ine maškari diz, 2 alo nesavo manuš palo anav Zakej te dikhel le. O Zakej inele jekh taro šerutne e carinikonengere ani diz hem inele barvalo. 3 Ov pokušinda te dikhel koi adava o Isus, ali našti ine taro narodo adalese so inele pretičkoro. 4 Adalese prastandilo po anglal hem uklinda upro e smokvakoro kaš te šaj dikhel e Isuse adalese so džanda da valjani te nakhel adathar. 5 A kad o Isus reslo adari, dikhlja upre hem phenda lese: "Zakej, hulji sigate! Avdive valjani te ovav ano to čher." 6 I o Zakej huljilo sigate hem radosno priminda le pese ano čher. 7 Sa o manuša kola dikhle adava, lelje te gundinen, vačerindoj: "Dželo koro grešniko te bešel." 8 A o Zakej terdino hem phenda e Gospodese e Isuses: "Ače, Gospode, ekvaš oto barvalipe mlo ka dav e čororende, a te nekas hovavđum, ka irinav lese štar puti više." 9 A ko adava, o Isus phenda lese: "Avdive alo o spasenje ano akava čher, adalese soi hem akava manuš potomko e Avraamesoro. 10 Adalese so, me, o Čhavo e manušesoro, aljum te rodav hem te spasinav e našalden!" 11 I sar but manuša šunena ine e Isuse, ov vačerda lenđe hem akaja priča, adalese so inele paše uzalo Jerusalem, a on mislinde da o carstvo e Devlesoro otojekhvar ka mothoj pe. 12 Phenda: "Inele jekh ugledno manuš kova spremisalo te džal ki durutni phuv te ovel čivdo zako caro, a palo

adava te irini pe čhere. 13 I vičinda ple deše slugen, dinda len po ekvaš kilo srebro hem phenda lenđe: 'Zaradinen maje adahar so ka čeren buti adaleja dikote na avava.' I dželo ko drom. 14 A o manuša oti lesiri phuv mrzinde le, i bičhalde pumare manušen adari kaj ov dželo te phenen: 'Na mangaja akale te ovel amaro caro.' 15 Kad o ugledno manuš irinda pe sar caro, naredinda te vičinen koro leste okole slugen, kolende dinda love, te dikhel kobor zaradinde lese. 16 O prvo sluga alo vačerindoj: 'Gospodarona, oto adava so dindan man, čerdum deš puti više.' 17 I ov phenda lese: 'But šukar. Tu injan šukar sluga! Adalese so injanle maje verno ko najhari, ka dav tut te vladine upro deš dizja!' 18 O dujto sluga alo vačerindoj: 'Gospodarona, oto adava so dindan man, čerdum pandž puti više.' 19 I lese phenda: 'Ka dav tut te vladine upro pandž dizja!' 20 O trito sluga alo vačerindoj: 'Gospodarona, ače to srebro savo dindan man. Garavđum le ano jekh kotor e šejengoro. 21 Čerdum adahar adalese so darandiljum tutar so injan strogo manuš. Leja okova so nane klo hem čedeja kaj na sejindan.' 22 A ov phenda lese: 'Tu injan bišukar sluga! Palo te lafija ka sudinav tut. Te džandan so injum strogo manuš, da lava okova so nane mlo hem čedava so na sejindum, 23 sose onda na dindan mle love ki kamata? Đi akana ka ovel man ine više love save ka lav ine avindoj čhere.' 24 Tegani phenda okolende kola terdine uzalo leste: 'Len akale slugastar o srebro hem den le okolese kas isi deš puti edobor!' 25 A on phende lese: 'Ali, gospodarona, ole već isi pandž kilja srebro.' 26 Ov phenda: 'Dikhena da đijekhe kas isi, ka del pe lese pana, a okole kas nane ka lel pe lestar hem adava so isi le. 27 A okole mle neprijateljnen, so na mangle te ovav lengoro caro, anen akari hem činen len angla mande!' 28 I kad vačerda lenđe adava, o Isus nastavinda plo drom nakoro Jerusalem. 29 Kad alo paše uzalo gava Vitfaga hem Vitanija, uzali gora vičimi e Maslinakiri, bičhalđa duje učenikonen 30 vačerindoj: "Džan ko adava gav savoi angla tumende. I kad ka đerdinen, ka arakhen phandle terne here upro saveste pana nijekh manuš na beštino. Phraven le hem anen le akari. 31 Te neko pučlja tumen: 'Sose phravena le?', phenen lese: 'E Gospodese valjani.'" 32 On dže le hem arakhle adahar sar so phenda lenđe o Isus. 33 I sar phravena ine e terne here, o manuša, kasoro inele o terno her, pučle len: "Sose phravena e terne here?" 34 A on phende: "E Gospodese valjani." 35 I ande e here anglo Isus. Čivde pumare fostanja upro her hem bešjarde e Isuse upro leste. 36 I sar džala ine anglal bešindoj upro her, o manuša buljarena ine pumare fostanja upro drom anglo leste. 37 A kad alo paše uzalo than kotar huljela pe ine tari e Maslinakiri gora, sa o učenci so inele

adari lelje radosno hem oto sa o glaso te slavinen e Devle zako sa o čudesija save dikhle, 38 vačerindoj: "Blagoslovime o Caro kova avela ano anav e Gospodesoro! Nek ovel mir ano nebo hem slava e Devlese ko učipe!" 39 Tegani nesave fariseja, kola inele maškaro lende, phende e Isuses: "Učitelju, phen te učenikonende te na vačeren adava." 40 A o Isus phenda lende: "Phenava tumende, te trainde on, o bara ka vičinen." 41 I kad o Isus alo paše uzalo Jerusalem, dikhindoj i diz, runđa lače 42 vačerindoj: "Oh, te džane ine avdive hem tu so anela će mir! Ali adavai akana garavdo te jačendar. 43 Ka aven o dive kad te neprijateljka ka čhiven će barikade, ka opkolinen tut hem taro sa o strane ka pritisकिन tut. 44 Ka uništinen hem tut hem te dizutnen. Naka ačhaven ni bar upro bar adalese so na pendžardan o vreme kad o Devel alo te spasini tut." 45 Kad o Isus alo ano Jerusalem, đerdinda ano boro e hramesoro hem lelja te ispuđini adathar okolen so biknena. 46 Phenda lende: "Pisimei ano Sveto lil: 'O čher mlo ka ovel čher zakı molitva', a tumen čerden olestar 'than kote čedena pe o čora!'" 47 I oto dive ko dive, o Isus sikavđa e manušen ano boro e hramesoro. A o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar zajedno e jevrejengere starešinencar rodena ine sar te čeren o Isus te ovel mudardo, 48 ali na arakhle sar adava te čeren, adalese so sa o manuša pažljivo šunena ine lesoro sikaviba.

20 I jekhvar sar o Isus sikaj ine e manušen ano boro e Hramesoro hem vačeri lende ine o Šukar lafi, ale uzalo leste o šerutne sveštenici, o učitelja e Zakonestar hem o starešine 2 hem pučle le: "Vačer amende kotar tuče autoritet te čere akava? Ko dinda tut pravo?" 3 O Isus phenda lende: "Hem me tumen ka pučav nešto. Vačeren maje: 4 Ko dinda pravo e Jovane te krstini e manušen, o Devel kovai ano nebo ili o manuša?" 5 A on raspravinde pe maškara pumende vačerindoj: "Te phendam 'o Devel kovai ano nebo', ov ka pučel amen sose onda na verujndam lese. 6 A te phendam 'o manuša', sa o manuša ka mudaren amen barencar, adalese soi uverime da o Jovan inele proroko." 7 Adalese phende e Isuses: "Na džanaja ko dinda pravo e Jovane." 8 I o Isus phenda lende: "Ni me onda naka phenav tumende kotar maje pravo akava te čerav." 9 Tegani o Isus lelja te vačeri e narodose akaja priča: "Nesavo manuš sadinda vinograd, iznajminda le nesave vinogradarende hem dželo ko drom ko but vreme. 10 I kad alo o vreme te čeden pe o drakha, bičhalđa e sluga koro vinogradarija te šaj den le oto bijandipe e drakhakoro. Ali o vinogradarija marde le hem bičhalde le palal čuče vastencar. 11 I o gospodari bičhalđa avere sluga. Ali on hem ole marde, lađarde le hem bičhalde

le palal čuče vastencar. 12 I palem o gospodari bičhalđa koro lende hem e tritone sluga. A on čerde le ko rata hem frinde le avri taro vinograd. 13 Tegani o gospodari oto vinograd phenda: 'So te čerav? Ka bičhalav lende mle mangle čhave. Šaj ole ka pošujinen.' 14 Ali kad o vinogradarija dikhle le, vačerde maškara pumende: 'Akavai o nasledniko. Hajde te mudara le hem amende te ačhol o nasledstvo.' 15 I frinde le avri taro vinograd hem mudarde le. So mislinena, so ka čerel o gospodari adale vinogradarende? 16 Ka avel hem ka mudari len, a o vinograd ka iznajmini averende." I okola kola šunde adaja priča, phende: "Te na del o Devel adava te ovel!" 17 A o Isus dikhlja ano lende hem phenda: "A so onda značini adava soi pisime ano Sveto lil: 'O bar savo odbacinde o zidarija ulo najbitno bar e čheresoro?' 18 Đijekh kova perela upro adava bar, ka phagel pe, a te pelo adava bar upra nekaste, ka zgnječini le." 19 A o učitelja e Zakonestar hem o šerutne sveštenici mangle tegani te dolen e Isuse, adalese so džande da akaja priča vačeri olendar, ali darandile e narodostar. 20 A o učitelja e Zakonestar hem o šerutne sveštenici posmatrinena ine e Isuse. Bičhalde koro leste špijunen, kola čerde pe dai iskrena, sar te dolen le ko bišukar lafi i te šaj preden le ko upravniko e rimesoro te osudini le. 21 I o špijunja pučle e Isuse: "Učitelju, džanaja da vačereja hem sikaveja šukar hem na dikheja kovai kova, nego čaćimase sikaveja oto drom e Devlesoro. 22 Valjani li amen o Jevreja te platina o porez e rimesere carose ili na?" 23 A o Isus džanda so on mangle te prevarinen le i phenda lende: 24 "Mothoven maje i kovanica savaja platinena o porez. Kasiri slika hem kasoro anav isi la?" A on phende: "E carosoro." 25 Tegani o Isus phenda lende: "Onda den soi e carosoro e carose, a soi e Devlesoro e Devlese." 26 I ađahar o špijunja našti ine te arakhen ništa bišukar ano okova so o Isus vačerđa i trainde adalese so inele zadivime lesere vačeribnaja. 27 I ale koro Isus nesave sadukeja kola vačerenena da nane uštiba taro mule, i pučle e Isuse: 28 "Učitelju, o Mojsije pisinda amende so te čerel o manuš te mulo lesoro phral kova pala peste ačhavđa romnja bizo čhave. Adava manuš valjani te lel ple phralesere romnja te šaj oj te bijani čhave kova ka ovel nasledniko e mulesoro. 29 Ađahar, inele efa phralja. O prvo lelja romnja i mulo, a na ačhavđa pala peste čhaven. 30 O dujto phral lelja ple phralesere romnja, ali hem ov mulo. 31 Tegani o trito phral lelja adala romnja i mulo hem ađahar sa o efa phralja. I nijekh olendar na ačhavđa čhaven pala peste. 32 Ko kraj muli hem i romni. 33 Kasiri onda romni oj ka ovel kad ka uštel pe taro mule, a inele dindi ko sa o efa phralja?" 34 O Isus phenda lende: "O manuša ko akava sveto lena pe hem

dena pe. (aiōn g165) 35 A okola kolen o Devel smatrini dai dostojna te oven vazdime taro mule hem te živinen ko sveto savo avela, ni ka len pe ni ka den pe. (aiōn g165) 36 Adalese so našti više ni te meren: ka oven sar o anđelja. Oni čhave e Devlesere, adalese so o Devel ka vazdel len taro mule. 37 A da o mule uštena, mothovđa hem o Mojsije ano Sveto lil kote pisini oto grmo savo ine thabljola. Adathe ov zako Gospod phenela dai 'Devel e Avraamesoro, e Isaakesoro hem e Jakovesoro' iako on tegani inele mule. 38 A o Devel nane Devel e mulengoro, nego Devel e dživdengoro. Adalese soi on e Devlese pana dživde." 39 Nesave učitelja e Zakonestar phende e Isusese: "Učitelju, šukar vačerđan!" 40 I nijekh više na tromandilo te pučel le nešto. 41 Tegani o Isus pučlja okolen so šunena le ine: "Sar šaj te vačeri pe dai o Hrist samo e Davidesoro čhavo?" 42 A korkoro o David phenela ano lil oto Psalmija: 'O Gospod phenda mle Gospodese: Beš ko počasno than, oti mli desno strana, 43 đikote na pašjarava te neprijateljten talo te pre!' 44 Te o David vičini le 'Gospode', sar onda o Hrist šaj te ovel samo lesoro čhavo?" 45 Tegani anglo sa o manuša, o Isus phenda ple učenikonende: 46 "Arakhen tumen e učiteljendar e Zakonestar! On volinena te phiren urjavde ano bare fostanja hem o manuša, ano baro poštujiaba, te pozdravinen len ko trgija. Volinena te bešen ko anglune thana ano sinagoge hem ko najšukar thana ko gozbe. 47 Hana o imanje e udovicengoro hem čerena pe dai pobožna ađahar so molinena bare molitve. On ka oven po zorale kaznime nego avera manuša."

21 Na nakhlo but palo adava, o Isus vazdinda plo šero hem dikhlja sar o barvale manuša čhivena pumare love ani e hramesiri kutija zako čediba. 2 Ađahar dikhlja hem jekha čorora udovica sar čhivela samo duj najtikore kovanice. 3 Tegani phenda: "Čače vačerava tumende, akaja čorori udovica čhivđa više sarijendar. 4 Adalese so sare akala dinde oto buderi so isi len, a oj, kojai čorori, dinda sa so inola zako živiba." 5 I sar nesave učenici vačerena ine adalestar sari o Hram šukar ukrasime šuže bare barencar hem e daronencar savei posvetime e Devlese, o Isus phenda: 6 "Ka avel o dive kad oto sa akava so dikhena naka ačhol ni bar upro bar. Đijekh ka ovel peravdo." 7 I on pučle e Isuse: "Učitelju, kad adava ka ovel? Savo znako ka mothoj amende da ka ovel adava?" 8 A o Isus phenda: "Dikhen te na oven hovavde. Adalese so but džene ka aven ano mlo anav vačerindoj: 'Me injum o Hrist' hem: 'Alo paše o kraj akale vremesoro.' Ma džan palo lende! 9 A kad šunena zako mariba hem zako pobune, ma te daran. Adalese so prvo adava valjani te ovel, ali nane odmah o kraj." 10 Tegani

phenda lende: "Jekh nacija ka uštel upri aver nacija hem jekh carstvo upro aver carstvo. 11 Ko but thana ka oven bare zemljotjesija, bokhalipe hem zaraze. Ka mothoven pe čudesna znakija ko nebo savendar o manuša ka daran. 12 Ali angleder so sa adava te ovel, ka dolen tumen hem ka progoninen tumen, ka legaren tumen ko sudo ano sinagoge hem ko phandlipe, ka legaren tumen anglo carija hem anglo vladarija, hem sa adava zbog mande. 13 Adava ka ovel tumende te šaj svedočinen lende mandar. 14 Adalese zapamtinen: ma pripreminen tumen angleder save lafencar ka braninen tumen. 15 Adalese so me ka dav tumen mudrost hem lafija ko save nijekh tumaro protivniko naka šaj te irini lafi. 16 A ka izdajinen tumen čak hem tumare dada hem o daja, tumare phralja, tumari familija hem tumare amala; hem nesaven tumendar ka mudaren. 17 I sare ka mrzinen tumen zbog mande, 18 ali ni jekh bal tumare šerestar naka perel. 19 Adaleja so ka ačhoven verna, ka dobinen o večno dživdipe." 20 O Isus phenda hem akava: "I kad ka dikhen sar o Jerusalim opkolime e vojskendar, te džanen da alo lesoro vreme te ovel uništite. 21 Tegani okola kola živinena ani e judejakiri regija nek našen ko gore. Okola kola živinena ano Jerusalim nek ikljon avri, a kolai ko polje, te na đerdinen ani diz. 22 Adalese so adala ka oven o dive oti e Devlesiri kazna, te pherđol sa soi pisime ano Sveto lil. 23 Jao e khamjende hem okolende kola dena čuči ko adala dive! Adalese so bari nevolja ka ovel upri phuv hem e Devlesiri holi ka perel upro akava narodo. 24 Nesave olendar ka oven mudarde mačjeja, a avera ka oven legarde ko ropstvo maškaro sa o nacije. O Jerusalim ka ovel gazime e manušendar oto avera nacije sa đikote na nakhela lengoro vreme." 25 O Isus phenda hem akava: "I ka oven čudna znakija ko kham, ko masek hem ko čerenja, a ki phuv o nacije naka džanen so te čeren oti dar zbog adava so o more ka čerel glasna zvukija hem bare talasija. 26 O manuša ka meren oti dar hem oto adžičeriba o bišukaripe savo avela ki phuv, adalese so o zoralipa e nebosere ka oven potresime. 27 Tegani sare ka dikhen man, e Čhave e manušesere, sar avava upro oblako ano zoralipe hem ani bari slava. 28 A kad sa adava ka počini te ovel, terđoven ko pre bizi dar hem vazden tumare šere adalese soi paše tumaro spasenje." 29 Tegani o Isus phenda lende akaja pričā: "Dikhen i smokva ili bilo savo aver kaš. 30 Kad dikhena da ikljona listija upro leste, korkore džanen dai paše o linaj. 31 Ađahar hem tumen kad dikhena da ovela sa adava, te džanen dai o carstvo e Devlesoro paše. 32 Čače vačerava tumende, akaja generacija naka nakhel đikote sa adava na ovela. 33 O nebo hem i phuv ka nakhen, ali mle lafija nikad naka nakhen." 34 I o Isus phenda

lenđe: "Arakhen tumen te na oven zaokupirime pibnaja, mačojbnaja hem akale dživdipnasere brigencar i te resel tumen otojekhvar adava dive. 35 Adalese so adava dive ka avel sar zamka upro sa o manuša ki phuv. 36 Adalese oven džangale hem stalno molinen te šaj nakhaven sa adava so valjani te ovel hem te terđoven anglo Čhavo e manušesoru." 37 Diveja o Isus sikaj ine ano Hram, a račaja ikljola ine tari diz hem džala te nakhaj i rat ki gora vičimi e Maslinakiri. 38 I sa o manuša rano sabajleja džana ine ko Hram te šunen le.

22 Avela ine paše o Prazniko e bikvascone marengoro, savo vičini pe Pasha. 2 O šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar rodena ine sar te čeren o Isus te ovel mudardo, ali darandile e narodostar. 3 Tegani o Sotoni đerdinđa ano Juda vičime Iskariot kova inele jekh oto dešuduj apostolja e Isusesere. 4 Ov dželo koro šerutne sveštenici hem koro narednici e hramesere stražakere hem dogovorinđa pe olenar sar te predel lenđe e Isuse. 5 On ule radosna hem phende e Judase da ka den le love. 6 I ov pristaninđa. I adahar lelja te rodel šukar prilika te izdajini e Isuse kad naka ovel narodo uzalo leste. 7 Kad alo o prvo dive oto Prazniko e bikvascone marengoro, ko savo valjanda te žrtvujini pe bakrore zaki Pasha, 8 o Isus phenđa e Petrese hem e Jovanese: "Džan hem čeren amende te ha e pashakoro hajba." 9 A on phende lese: "Kaj mangeja te čera le?" 10 Ov phenđa lenđe: "Šunen. So ka đerdinen ki diz, ka resel tumen jekh manuš kova akhari pani ano khoro. Džan palo leste. Ko čer ko savo ka đerdini 11 roden e čerutne hem vačeren lese: 'O učitelj pučela ki savi soba šaj te hal e pashakoro hajba ple učenikonencar?' 12 I ov ka mothoj tumende i bari upruni soba savi već pripremimo. Adari čeren amende zako hajba." 13 I on dže le hem arakhle sa adahar sar so phenđa lenđe o Isus i adari čerde zako hajba e pashakoro. 14 I kad alo o vreme, o Isus čivđa pe uzalo astali ple apostolencar. 15 I phenđa lenđe: "Edobor mangljum te hav akaja Pasha tumencar angleder so ka patinav. 16 Adalese so, vačerava tumende, naka hav la više đikote lakoro čačimasoro značenje na pherdola ano carstvo e Devlesoro." 17 Tegani lelja i čaša e moljaja, zahvalinđa e Devlese hem phenđa e apostolende: "Len akaja mol hem podelinen la maškara tumende. 18 Adalese so, vačerava tumende, naka pijav više mol dikote o carstvo e Devlesoro na avela." 19 I lelja o maro, zahvalinđa e Devlese, phaglja le hem dinđa le e apostolende vačerindoj: "Akavai mlo telo savo dela pe zako tumende. Čeren akava te setinen tumen mandar." 20 Adahar lelja hem i čaša e moljaja palo hajba, vačerindoj: "Akaja čaša e moljaja nevoi savez ano mlo rat savo čhorela pe tumende. 21 Ali ače, o manuš kova ka

izdajini man mančari uzalo astali. 22 Adalese so, me, o Čhavo e manušesoru, valjani te merav sar soi odredime, ali jao okole manušese kova ka izdajini man!" 23 I o apostolja lelje te pučen pe maškara pumende kova olendar šaj te ovel adava so ka čerel adahar nešto. 24 I o učenicu lelje te raspravinen pe kovai olendar najbaro. 25 A o Isus phenđa lenđe: "Avere nacijengere carija vladinena upro lende hem o vladarija lengere pumen vičinena 'manuša kola čerena šukaripe'." 26 Ali tumen ma oven esavke! Nego, o najbaro maškar tumende nek ovel sar najtikoro, a o vođa nek ovel sar sluga. 27 A kovai po baro? Okova kovai uzalo astali ili okova kova kandela le? Ini okova kovai uzalo astali? A me maškara tumende injum sar okova kova kandela. 28 Tumen injen adala kola ačhile mančar ano mle iskušnja. 29 I me dava tumen te vladinen ano carstvo, sar so mlo Dad dinđa man: 30 te han hem te pijen maje uzalo astali ano carstvo mlo, hem te bešen ko tronja te sudinen upro dešuduj plemija e Izraelesere." 31 O Isus phenđa: "Simone, Simone, ače o Sotoni rodinđa e Devlestar te mukel lese te iskušini tumen sar kad neko čhorela o điv maškari sita. 32 Ali me molinđum tuče te na našale ti vera. Adalese, kad palem ka irine tut mande, zorjar te phraljen." 33 A ov phenđa lese: "Gospode, injum spremno te džav tuja hem ko phandipe hem ko meriba." 34 A o Isus phenđa: "Vačerava će, Petre, o bašno naka đilabi avdive đikote trin puti naka hovave da na pendžareja man." 35 I phenđa e apostolende: "Kad bičaldum tumen ko drom bizo kese lovenar, bizo torbe hem bizi buderi obuča, na li falinđa tumende nešto?" A on phende: "Ništa." 36 Tegani o Isus phenđa lenđe: "Ali akana kas isi kesa e lovenar, nek le! la! Adahar hem i torba! A kas nane mači, nek biknel plo ogrtači hem nek činelfse jekh. 37 Adalese so, vačerava tumende, valjani te pherdol adava soi mandar pisime ano Sveto lil: 'Dikhle le sar jekhe zločinco.' Čače, pherdola sa soi pisime mandar." 38 A on phende: "Gospode, ače isi amen duj mačija!" A ov phenđa: "Šukari!" 39 I iklindoj adathar, palo plo adeti, dželo ki e Maslinakiri gora. Oleja dže le hem lesere učenicu. 40 I kad resle adari, phenđa lenđe: "Molinen tumen te na peren ano iskušnje!" 41 I cidinđa pe olendar, edobor kobor šaj te frdel pe o bar, pelo ko kočija hem molinđa pe e Devlese, 42 vačerindoj: "Dade! Te mangeja, cide akaja čaša e patnjaja mandar. Ali, nek ovel pali ti volja, a na pali mli." 43 Tegani o anđeo mothovđa pe lese taro nebo hem hrabrinda le. 44 A kad inele ani po bari patnja, po zorale molinđa pe. Lesoro znoj ulo sar kapke oto rat save perena ine upri phuv. 45 I pali molitva uštino, alo đī ple učenicu hem arakhlja len sar sovena adalese so inele umorna oto tugujiba. 46 Tegani pučlja len:

“Sose sovena? Ušten hem molinen tumen te na peren ano iskušenje!” 47 Sar pana o Isus vačeri ine adava, ale nakoro leste but manuša kolen anda o Juda kova inele jekh oto dešuduj apostolja. Ov alo koro Isus te čumudini le ki čham. 48 A o Isus pučlja le: “Judo, čumudipnaja li izdajineja e Čhave e manušesere?” 49 Kad o učenici kola inele adari dikhle da o Isus ka ovel dolime, pučle le: “Gospode, te napadina len li mačencar?” 50 I jekh olendar khuvđa mačeja e šerutne sveštenikosere sluga hem čhinda lesoro desno kan. 51 A o Isus phenda ple učenikonende: “Ačhaven tumen adalestar!” I čhivđa plo vas upro lesoro kan hem sasljarđa le. 52 Tegani phenda okolende so ale te dole le, e šerutne sveštenikonende, e narednikonende e hramesere stražakere hem e starešinende: “Mačencar hem kaštencar aljen pala mande sar palo pobunjeniko. 53 Divencar injumle tumencar ano Hram, i na dolinđen man. Ali akavai tumaro vreme hem o zoralipe e tominakoro vladini.” 54 I dolinde e Isuse hem adathar legarde le ko čher e bare sveštenikosoro. A o Petar odural džala ine palo lende. 55 Kad tharde jag ko maškar e borosoro hem beštine uzalo late, hem o Petar beštino olencar. 56 I nesavi sluškinja dikhlja le sar bešela uzali jag, i dikhlja po šukar ano leste hem phenda: “I akava inele oleja!” 57 A o Petar hovavđa vačerindoj: “Đuvlije, na pendžarava le!” 58 Na nakhlo but palo adava, dikhlja le nesavo aver manuš hem phenda: “I tu injan jekh olendar!” A o Petar phenda: “Manušeja, na injum!” 59 I kad nakhlo di sar jekh sati, aver nesavo uporno tvrdinda: “Čače akava inele oleja, adalese soi hem ov Galilejco!” 60 A o Petar phenda: “Manušeja, na džanav sostar vačereja!” I odmah, sar pana vačeri ine, o bašno đilabđa. 61 Tegani o Gospod Isus irinda pe hem dikhlja ano Petar, a o Petar setinda pe lesere lafendar: “Vačerava će, Petre, angleder so o bašno avdive ka đilabi, trin puti ka hovave da na pendžareja man.” 62 I o Petar ikילו taro boro hem zorale runda. 63 O čuvarija lelje te maren muj e Isuseja hem te maren le. 64 Učharde lesere jača hem phende lese: “Prorokujin ko khuvđa tut!” 65 I bute avere lafencar vredinena ine e Isuse. 66 Kad dislilo, čedinde pe o starešine e jevrejengere, o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar, ande e Isuse pumende ko sabor, ko Sinedrion, 67 hem phende lese: “Te injan tu o Hrist, phen amende!” A ov phenda lende: “Te phendum tumende, naka verujinen; 68 a te pučljum tumen, naka odgovorinen. 69 Ali od akana me, o Čhavo e manušesoro, ka bešav ko počasno than, oti desno strana oto zoralipe e Devlesoro.” 70 A on sare pučle e Isuse: “Znači tu injan o Čhavo e Devlesoro?” A ov phenda lende: “Ađahari sar so phenena: Me injum.” 71 Tegani on

phende: “Na valjani amende više avera svedoci. Sare amen šunđam da korkoro pes osudinđa!”

23 Tegani sare kola inele ko sabor uštine hem legarde e Isuse koro Pilat, koro upravniko e rimesoro, 2 hem lelje te vačeren protiv oleste: “Akale manuše arakhljam sar zavodini amare narodo hem vačeri lende te na platinen o porez e carose, a pese vačeri dai o Hrist, o caro.” 3 Tegani o Pilat pučlja e Isuse: “Tu li injan o caro e Jevrejengoro?” A o Isus phenda: “Ađahari sar so pheneja.” 4 Tegani o Pilat phenda e šerutne sveštenikonende hem e narodose: “Na arakhava nisavi krivica upro akava manuš!” 5 Ali on na ačhavde te vičinen: “Ple sikavibnaja vazdela pobuna maškaro manuša ki sa i phuv e Jevrejengiri. Lelja te čerel adava ani regija Galileja hem alo čak di akate ani diz Jerusalim!” 6 A kad o Pilat šunđa adava, pučlja len nane li o Isus Galilejco. 7 I kad phende lese dai o Isus Galilejco, o Pilat bičhalđa le koro Irod, kova vladinda ani Galileja. A baš adala dive o Irod inele ano Jerusalim. 8 Kad o Irod dikhlja e Isuse, but inele radosno adalese so pana angleder manglja te dikhel le adalese so but šunđa olestar hem nadinđa pe da o Isus ka čerel nesavo čudo anglo leste. 9 But so pučlja le, ali o Isus ništa na phenda lese. 10 A adari terđona ine o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar vačerindoj zorale protiv o Isus. 11 A o Irod hem lesere vojnici ponizinde e Isuse hem marde muj oleja. Urjavde le ano carikano fostani hem tegani o Irod bičhalđa le palal koro Pilat. 12 Angleder o Irod hem o Pilat na inele ano šukar odnosija, a adava dive ule amala. 13 A o Pilat vičinda kora peste e šerutne sveštenikonen, e vođen hem e narodo, 14 i phenda lende: “Anden kora mande akale manuše vačerindoj da vazdela pobuna maškaro narodo. Ače, angla tumende pučljum le adalestar, ali na arakhljum nisavi krivica zakı savı tumen optužinena le. 15 A ni o Irod na arakhlja upro leste krivica i adalese bičhalđa le palal kora amende. Akava manuš na čerđa ništa so zaslužini meriba. 16 Adalese samo ka naredinav te šibinen le, i ka mukav le.” 17 [A valjandā zako prazniko, palo adeti, te mukel lende jekhe phandle manuše.] 18 Ko adava sare so inele adari vičinde: “Mudar adale manuše, a muk amende e Varava!” 19 (O Varava inele phandlo adalese so učestvujinda ani pobuna savi inele ano Jerusalim hem adalese so mudarđa nekas.) 20 A o Pilat, adalese so manglja te mukel e Isuse, palem vačerđa olencar, 21 ali on vičinde: “Čhiv le ko krsto! Čhiv le ko krsto!” 22 A o Pilat palo trito puti phenda lende: “A savo bišukaripe čerđa akava manuš? Na dikhava sose valjani te merel. Ka naredinav te šibinen le, i ka mukav le.” 23 Ali on na

ačhavde te vičinen oto sa o glaso rodindoj te čhivel e Isuse ko krsto. I lengoro vičiba inele sa po zoralo. **24** I adalese o Pilat odlučinda te del len adava so mangena. **25** Muklja okole kole mangle, kova inele phandlo zbog i pobuna hem zbog o mudariba, a e Isuse dinda ko vojnici te čeren oleja adava so o narodo manglja. **26** Sar o vojnici legarena ine e Isuse, dolinde nesave Simone tari Kirinija sar avela ine taro polje. Čhivde o krsto upro leste hem terinde le te akhari le palo Isus. **27** Palo Isus dželo baro narodo maškaro kolende inele hem o đuvlja kola runde hem žalinde le. **28** Ali o Isus irinda pe nakoro lende hem phenda lende: "Đuvljalen taro Jerusalem, ma roven pala mande, nego roven pala tumende hem tumare čhavende. **29** Adalese so, ače, avena o dive kad o manuša ka vačeren: 'Bahtalei o đuvlja kolai bizo čhave, kola na bijande hem na dinde čuči.' **30** Tegani 'ka phenen e planinende: Peren upra amende! hem e bregonende: Učharen amen!' **31** Adalese so, te ađahar čerela pe mancar kova injum sar jekh sapano kaš, sigurno po bišukar ka čerel pe e manušencar kolai sar o šuke kašta." **32** A e Isuseja inele legarde pana duje zločinconen te oven mudarde. **33** I kad resle ko than vičime Kokalo e šeresoro, o vojnici čhivde ko krsto e Isuse hem čhivde adale zločinconen ko avera krstija: jekhe oti lesiri desno, a e dujtone oti lesiri levo strana. **34** O Isus phenda: "Dade, oprostini lende, adalese so na džanen so čerena!" Tegani o vojnici frinde barbuti hem ađahar delinde maškara pumende e Isusesere šėja. **35** O narodo terdino adari te dikhelfse, a e jevrejengere vođe marde muj e Isuseja vačerindoj: "Averen spasinda; akana nek spasini korkoro pes tei čače ov o Hrist e Devlesoro, lesoro Izabirime!" **36** Hem o vojnici marde muj e Isuseja. Ale uzalo leste hem kaninde le ušli mol, **37** vačerindoj: "Te injan o caro e jevrejengoro, spasin tut!" **38** A upreder lesoro šero terdino znako kote inele pisime: Akavai o caro e jevrejengoro. **39** Jekh okole zločinconendar vredinda e Isuse vačerindoj: "Te injan o Hrist, sose na spasineja tut hem amen?" **40** A o dujto zločinco ukorinda adale so vredinda e Isuse: "Sar na daraja e Devlestar? Hem tu injan ađahar osudime sar soi ov. **41** Amen pravedno injam kaznime zbog amare bišukar buća, a ov na čerđa nisavo bišukaripe." **42** Tegani phenda: "Isuse, setin tut mandar kad ka ave ano to carstvo." **43** A o Isus phenda lese: "Čače vačerava će, avdive ka ove mancar ano raj!" **44** A ko ekvaš o dive, i tomina učharda sa i phuv hem ađahar inele trin saća, **45** adalese so o kham kalilo. A e hramesiri zavesa pharavdili ko ekvaš. **46** A o Isus vičinda oto sa o glaso: "Dade, tuće ano vasta mukava o duho mlo!" Kad phenda adava, muklja pli duša. **47** A kad e rimesoro kapetani dikhlja so ulo, lelja te slavini e Devle, vačerindoj:

"Čače akava manuš inele pravedniko!" **48** But manuša kola čedinde pe adari te dikhenfse, irindoj čhere khuvena pe ine ko gruda adalese so ine lende žao. **49** A sa e Isusesere amala, di o đuvlja kola phirde palo leste pana tari Galileja, odural terdine hem dikhle sa adava. **50** A inele jekh manuš palo anav Josif tari Arimateja, diz ani Judeja. **51** Ov inele šukar hem pravedno manuš kova adžičeri ine o carstvo e Devlesoro. Iako inele člano oto e jevrejengoro sabor, na složinda pe adaleja so inele odlučime te roden o Isus te ovel mudardo. **52** Ov dželo koro Pilat hem rodinda te den le o telo e Isusesoro. **53** Tegani huljavda e Isusesoro telo taro krsto, pačarda le čaršaveja hem čhivda le ano grobo savo inele čerdo ano bar, ano savo pana nijekh na inele čhivdo. **54** Adava dive inele Dive zako pripremiba zako savato savo samo so na ine te avel. **55** A o đuvlja, kola ale e Isuseja tari Galileja, džele e Josifeja hem dikhle sar e Isusesoro telo inele čhivdo ano grobo. **56** I irinde pe adari kaj bešena ine hem spreminde o mirisija hem o mastija savencar te makhen e Isusesoro telo. Ali ko savato odmorinde pe poštujindoj i naredba oto Zakoni e Mojsijasoro.

24 Rano sabajle, ko prvo dive oto kurko, o đuvlja ale ko grobo hem ande o mirisija save spreminde. **2** I dikhle dai cidime o bar savo inele anglo udar e grobosoro. **3** Đerdinde andre, ali na arakhle o telo Gospodesoro e Isusesoro. **4** I sar terđona ine adari zibunime, otojekhvar iklile anglo lende duj manuša ano sjajna šėja. **5** O đuvlja but darandile hem peravde pumare šere nakori phuv, a on phende lende: "Sose rodena e dživde maškaro mule? **6** Ov nane akate. Uštino taro mule! Setinen tumen so vačerđa tumende dok pana inele ani Galileja: **7** 'Me, o Čhavo e manušesoro, valjani te ovav dindo ano vasta e grešnone manušengere, te ovav čhivdo ko krsto, ali o trito dive ka uštav.'" **8** Tegani on setinde pe da o Isus phenda lende adava. **9** I irinde pe taro grobo palal ki diz te vačeren adava e dešujekhe apostolende hem sarijende averende. **10** Adala đuvlja inele i Marija Magdalena, i Jovana, i Marija e Jakovesiri daj, hem avera. I on sa adava vačerde e apostolende, **11** ali o apostolja na verujinde lende, adalese so mislinde da sa adava izmislinde. **12** A o Petar uštino hem prastandilo di o grobo. Telilo hem dikhlja samo o čaršavi saveja e Isusesoro telo inele pačardo. I irinda pe palal pučindoj pes so ulo adava. **13** Adava dive duj oto e Isusesere sledbenici džana ine ko gav Emaus, dur taro Jerusalem dešujekh kilometarija. **14** Odrumal vačerenena ine maškara pumende adalestar so ulo adala dive. **15** I sar vačerenena ine ađahar, korkoro o Isus alo uzalo lende hem lelja te phirel olencar. **16** Ali olende na

inele muklo te pendžaren le. 17 O Isus pučlja len: "Sostar vačerena maškara tumende phirindoj?" Tegani on terdine, a ko lengere muja dičhili žalost. 18 Jekh olendar, palo anav Kleopa, phenda lese: "Sar so dičhola, tu injan jedino abandija ano Jerusalem kova na džanel so ulo adari akala dive." 19 O Isus pučlja len: "So ulo?" I on phende lese: "Adava so ulo e Isuseja e Nazarećanineja. Ov inele proroko zoralo ano vačeriba hem ano ćeriba anglo Devel hem anglo sa o narodo. 20 Ali amare šerutne sveštenici hem amare avera vođe dinde le te ovel osudime ko meriba hem čivde le ko krsto. 21 Amen nadindam amen dai ov adava kova ka otkupini e Izraelesere narodo. A aće, tritoi dive sar ulo sa adava. 22 Hem pana zbuninde amen nesave amare đuvlja. Rano sabajle džeze ko grobo, 23 ali na arakhle e Isusesoro telo adari. Ale hem phende amende da dikhle andelen kola vačerde lenđe dai o Isus dživdo. 24 Tegani nesave amendar džeze ko grobo hem arakhle ađahar sar so phende o đuvlja. Ali na dikhle e Isuse." 25 Tegani o Isus phenda lenđe: "O, sar na haljovena? Sosei tumende pharo te verujinen sa adava so o proroci vačerde? 26 On prorokujinde da o Hrist valjani te nakhel sa adala patnje angleder so đerdini pese ani slava." 27 I tegani lelja te objasnini lenđe soi e Hristestar pisime ano Sveta lila, počindoj e Mojsijasere lilendar hem ano sa e prorokonengere lila. 28 Sar avena ine paše uzalo gav Emaus, o Isus ćerđa pe da mangela te džal po dur. 29 Ali on terinde le te ačhol vačerindoj: "Ačhov amencar, adalese so lela te perel i rat!" I o Isus đerdinda ano čer hem ačhilo olencar. 30 Kad inele olencar uzalo astali, o Isus lelja o maro, zahvalinda e Devlese, phaglja le hem dinda len. 31 Tegani phravdile lengere jača hem pendžarde le dai ov o Isus, ali ov otojekhvar na inele više anglo lende. 32 Tegani phende jekh averese: "Na ine amen li sar jag ano vile dok vačerđa amencar odrumal hem objasninda amende o Sveta lila?" 33 I odmah uštine hem irinde pe ko Jerusalem. Adari arakhle sar bešena zajedno o dešujekh apostolja hem avera sledbenici e Isusesere 34 kola phende lenđe: "O Gospod čače uštino taro mule hem mothovđa pe e Simonese!" 35 Tegani o duj manuša vačerde lenđe sa so ulo ko drom nakoro Emaus hem sar pendžarde e Isuse kad phaglja o maro. 36 Sar pana vačerena ine adalestar, o Isus otojekhvar terdino maškar olende hem phenda lenđe: "Mir tumencar!" 37 A on but darandile, adalese so mislinde da dikhena duho. 38 Tegani o Isus phenda lenđe: "Sose darana? Hem sese isi tumen sumnje ano vile? 39 Dikhnen mle vasta hem mle pre! Me injum! Pipinen man hem ka dikhnen! E duho nane telo hem kokala sar so dikhena da man isi!" 40 Vačerindoj adava, mothovđa lenđe ple vasta hem o pre. 41 On edobor inele

radosna hem začudime da našti ine te verujinen. Tegani o Isus pučlja len: "Isi tumen li nešto hajbnase?" 42 I on dinde le kotor oto peko mačo. 43 Ov lelja hem halja le anglo lende. 44 Tegani o Isus phenda lenđe: "Akavai o lafija save vaćerdum tumende dok injumle tumencar: da valjani te pherdol sa soi pisime mandar ano Zakoni e Mojsijasoro, ano Lila e prorokonengere hem ano Psalmija." 45 Tegani phravđa lengere jača te haljoven o Sveta lila, 46 i phenda lenđe: "Ađahari zapisime: O Hrist ka patini hem o trito dive ka uštel taro mule, 47 hem ano lesoro anav ka propovedini pe o pokajiba hem oprostiba e grehengoro sa e nacijende, počindoj taro Jerusalem. 48 Tumen injen svedoci adalestar. 49 A me ka bičhalav tumende e Svetone Duho, sar so mlo Dad obećinda. Ali ačhoven ani diz dikote o zoralipe e Devlestar naka huljel upra tumende." 50 Tegani o Isus legarđa ple učenikonen paše uzali Vitanija, i vazdinda ple vasta hem blagoslovinda len. 51 I sar blagoslovini len ine, cidinda pe olendar hem legardilo ko nebo. 52 A on pele ko kočija anglo leste, i ani bari radost irinde pe ano Jerusalem. 53 I stalno džana ine ko Hram te hvalinen e Devle.

The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Reader's Guide

Arli Romani at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Arli Romani at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Romani-Vlax---Arli-Luke/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Romans 10:7
Revelation 9:1
Revelation 9:2
Revelation 9:11
Revelation 11:7
Revelation 17:8
Revelation 20:1
Revelation 20:3

aidios

Romans 1:20
Jude 1:6

aiōn

Matthew 12:32
Matthew 13:22
Matthew 13:39
Matthew 13:40
Matthew 13:49
Matthew 21:19
Matthew 24:3
Matthew 28:20
Mark 3:29
Mark 4:19
Mark 10:30
Mark 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
John 4:14
John 6:51
John 6:58
John 8:35
John 8:51
John 8:52
John 9:32
John 10:28
John 11:26
John 12:34
John 13:8
John 14:16

Acts 3:21
Acts 15:18
Romans 1:25
Romans 9:5
Romans 11:36
Romans 12:2
Romans 16:27
1 Corinthians 1:20
1 Corinthians 2:6
1 Corinthians 2:7
1 Corinthians 2:8
1 Corinthians 3:18
1 Corinthians 8:13
1 Corinthians 10:11
2 Corinthians 4:4
2 Corinthians 9:9
2 Corinthians 11:31
Galatians 1:4
Galatians 1:5
Ephesians 1:21
Ephesians 2:2
Ephesians 2:7
Ephesians 3:9
Ephesians 3:11
Ephesians 3:21
Ephesians 6:12
Philippians 4:20
Colossians 1:26
1 Timothy 1:17
1 Timothy 6:17
2 Timothy 4:10
2 Timothy 4:18
Titus 2:12
Hebrews 1:2
Hebrews 1:8
Hebrews 5:6
Hebrews 6:5
Hebrews 6:20
Hebrews 7:17
Hebrews 7:21
Hebrews 7:24
Hebrews 7:28
Hebrews 9:26
Hebrews 11:3
Hebrews 13:8
Hebrews 13:21
1 Peter 1:23

1 Peter 1:25
1 Peter 4:11
1 Peter 5:11
2 Peter 3:18
1 John 2:17
2 John 1:2
Jude 1:13
Jude 1:25
Revelation 1:6
Revelation 1:18
Revelation 4:9
Revelation 4:10
Revelation 5:13
Revelation 7:12
Revelation 10:6
Revelation 11:15
Revelation 14:11
Revelation 15:7
Revelation 19:3
Revelation 20:10
Revelation 22:5

aiōnios

Matthew 18:8
Matthew 19:16
Matthew 19:29
Matthew 25:41
Matthew 25:46
Mark 3:29
Mark 10:17
Mark 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
John 3:15
John 3:16
John 3:36
John 4:14
John 4:36
John 5:24
John 5:39
John 6:27
John 6:40
John 6:47
John 6:54
John 6:68

John 10:28
John 12:25
John 12:50
John 17:2
John 17:3
Acts 13:46
Acts 13:48
Romans 2:7
Romans 5:21
Romans 6:22
Romans 6:23
Romans 16:25
Romans 16:26
2 Corinthians 4:17
2 Corinthians 4:18
2 Corinthians 5:1
Galatians 6:8
2 Thessalonians 1:9
2 Thessalonians 2:16
1 Timothy 1:16
1 Timothy 6:12
1 Timothy 6:16
2 Timothy 1:9
2 Timothy 2:10
Titus 1:2
Titus 3:7
Philemon 1:15
Hebrews 5:9
Hebrews 6:2
Hebrews 9:12
Hebrews 9:14
Hebrews 9:15
Hebrews 13:20
1 Peter 5:10
2 Peter 1:11
1 John 1:2
1 John 2:25
1 John 3:15
1 John 5:11
1 John 5:13
1 John 5:20
Jude 1:7
Jude 1:21
Revelation 14:6

eleēsē

Romans 11:32

Geenna

Matthew 5:22
Matthew 5:29
Matthew 5:30
Matthew 10:28
Matthew 18:9
Matthew 23:15
Matthew 23:33
Mark 9:43

Mark 9:45
Mark 9:47
Luka 12:5
James 3:6

Hadēs

Matthew 11:23
Matthew 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Acts 2:27
Acts 2:31
1 Corinthians 15:55
Revelation 1:18
Revelation 6:8
Revelation 20:13
Revelation 20:14

Limnē Pyr

Revelation 19:20
Revelation 20:10
Revelation 20:14
Revelation 20:15
Revelation 21:8

Sheol

Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6

Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48

Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

2 Peter 2:4

Questioned

None yet noted

"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"

Hebrews 11:8

Israel's Exodus

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

"For the Son of Man also came not to be served, but to serve, and to give his life as a ransom for many"

Mark 10:45

"Paul, a servant of Jesus Christ, called to be an apostle, set apart for the Good News of God"
 Romans 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyrd in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Titus destroys the Jewish Temple
52	Paul imprisoned in Rome, Italy
39	Thomas reaches Malabar, India
33	Peter reaches Gentile Cornelius
	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ▶			Genesis 1:26 - 2:3		Mankind is created in God's image, male and female He created us				
How are we sinful? ▶			Romans 5:12-19		Sin entered the world through Adam and then death through sin				
Where are we? ▶			When are we? ▼						
			Innocence		Fallen			Glory	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
Who are we? ▶	God	Father	John 10:30	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light			Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City	
		Son	God's perfect fellowship		John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate		Luke 23:43 Paradise
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people		Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise				
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
	Angels	Holy		Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command					
		Imprisoned		2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus					
		Fugitive		Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	1 Peter 5:8, Revelation 12:10		Revelation 20:13 Thalaasa		
		First Beast	Rebelling against Christ Accusing mankind		Revelation 19:20 Lake of Fire				
	False Prophet				Revelation 20:2 Abys				
	Satan					Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels			
Why are we? ▶			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7		For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all				

Destiny

Arli Romani at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, *"You did not choose me, but I chose you,"* John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philipians 2:9-11.

World Nations

"Go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit"

Matthew 28:19